

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KELİME SERVETİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Ali İPEKÇİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Hidayet ÖZCAN

Bolu-2005

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ali İPEKÇİ'ye ait "İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Kelime Serveti
Üzerine Bir Araştırma" adlı çalışma, jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim
Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Hidayet ÖZCAN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Mustafa AYYILDIZ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Serap EMİR

Prof. Dr. Yaşar AKBIYIK
Sosyal Bilimler Enstitü Müdür Vekili

ABSTRACT**THE RESEARCH ON THE PRIMARY EDUCATION 7th CLASS
STUDENTS' THE VOCABULARY CAPACITY****Ali İPEKÇİ****Master's Thesis****Turkish Education Department****Thesis Advisor: Hidayet ÖZCAN****August, 2005, 105 Pages**

The aim of the primary education is to gain the necessary basic knowledge and skills for the people in their life time. The most necessary skills in his life time is to comprehend (to read, to listen) and to explain (to speak, to write). The success to make use of these fundamental skills depends on the vocabulary capacity.

How many vocabularies to teach at every ages, to decide which vocabularies they should be, using scientific methods and techniques to teach vocabularies and insufficiency of the prepared lecture books in Turkish Language Program will affect the vocabulary capacity. In addition to these, the social-economic situation of the students affects their vocabulary capacity. Thus, in this study the primary education 7th class students' the vocabulary capacity is researched.

The aim of the research is to determine the vocabularies used by primary education 7th class students continuously and to define the relationship between the vocabulary capacity and the social-economical situation of the students.

The study named “The Research On The Primary Education 7th Class students’ The Vocabulary Capacity” consists of three sections.

In the first section, the description of the vocabulary capacity, indications of the vocabulary capacity in educational levels, the importance of the vocabulary capacity, techniques and methods for improving the vocabulary capacity, the state of the problem, purpose of the research, importance of the research, the problem sentence, sub-problems, limitations, assumptions, definitions, method of the research, universe, sampling, and research related with the vocabulary capacity are mentioned.

In the second section, what type of words used, averaged number of words in the sentences, averaged number of words in the sentences in the compositions, the most frequently used words, the most significant words in the composition written by the primary education 7th class students are investigated. The results and suggestions to the investigation of the relationship between social-economical situation and the vocabulary capacity of the students are also mentioned.

In the third section, the sentences in the compositions written by the students are examined. The list showing the words used in the compositions, how frequently they are used and how many students are used them is prepared.

Key words: Study of Turkish Language, The Vocabulary Capacity, Teaching of Turkish Words.

ÖZET

İLKÖĞRETİM 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KELİME SERVETİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ali İPEKÇİ

**Yüksek Lisans Tezi
Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Hidayet ÖZCAN**

Ağustos 2005, 105 Sayfa

İlköğretimin temel hedefi, kişilere hayatta lâzım olacak temel bilgi ve becerileri kazandırmaktır. İnsanlara, hayatta en fazla lâzım olacak beceriler ise, anlama (okuma, dinleme), anlatma (konuşma, yazma) becerileridir. Kişinin bu iki temel dil becerisini kullanmadaki başarısı, kelime servetine bağlıdır.

Türkçe Programı'nda her yaşa ne kadar kelime öğretilceğinin ve bu kelimelerin neler olacağının belirtilmemesi, sözcük öğretiminde bilimsel metot ve tekniklerin kullanılmaması, öğrencilerin içinde bulundukları sosyo-ekonomik durum onların kelime servetini etkilemektedir.

Bu çalışmada ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin kelime serveti araştırılmıştır.

Araştırmanın amacı, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin aktif olarak kullandıkları kelimeleri belirlemek; kelime serveti ile sosyo-ekonomik durum ilişkisini ortaya koyan bir tespit yapmaktır.

“İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Kelime Serveti Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışma üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci Bölümde, kelime servetinin tanımı, kelime servetinin eğitim kademelerindeki göstergeleri, kelime servetinin önemi, kelime servetini geliştirici teknikler ve metotlar, problemin durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, problem cümlesi, alt problemler, sınırlılıklar, varsayımlar, tanımlar, araştırmanın yöntemi, evren, örneklem ve kelime serveti ile ilgili araştırmalar yer almaktadır.

İkinci Bölümde, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin kaç çeşit kelime kullandıkları, ortalama kaç kelimelik cümleler kurdukları, ortalama kaç cümlelik kompozisyon metinleri yazdıkları ve en fazla kullandıkları kelimeler, çok anlamlı kelimeler tespit edilmiştir. Öğrencilerin kelime servetleri ile sosyo-ekonomik durumları arasındaki ilişkiyi gösteren incelemenin sonuçlarına ve önerilere yer verilmiştir.

Üçüncü Bölümde, öğrencilerin yazdıkları kompozisyon metinlerinde kullandıkları kelime kadrosu incelenmiştir. Kullanılan kelimelerin kaç kişi tarafından ve hangi sıklıkla kullanıldığını gösteren temel kelime listesi oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Kelime Serveti, Sözcük Öğretimi

TEŞEKKÜR

Araştırma boyunca engin hoşgörüsünü, yardım ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hidayet ÖZCAN'a, değerli görüşlerinden faydalandığım Yrd. Doç. Dr. Mesiha TOSUNOĞLU'na, her konuda yardımına koşan yüksek lisanstan arkadaşım Kâmil DALOĞLU'na , okullardaki uygulamaları gerçekleştiren Türkçe öğretmenlerine, aileme teşekkür ederim.

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Örneklem Grubunun Okullara Göre Dağılımı	28
Tablo 2: Örneklem Grubunun Cinsiyetine Göre Dağılımı.....	28
Tablo 3: Öğrencilerin Kullandığı Çok Anlamlı Kelimeler	32
Tablo 4: İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Genel Durumu	34
Tablo 5: Anne –Babanın Öğrenim Düzeyine Göre Öğrencilerin Dağılımı.....	35
Tablo 6: Ailenin Gelirine Göre Öğrencilerin Dağılımı.....	37
Tablo 7: Okul Öncesi Eğitime Göre Öğrencilerin Dağılımı.....	39
Tablo 8: Kelime Servetinin Sosyo-Ekonomik Düzey İle İlişkisi	42

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT	iii
ÖZET	v
TEŞEKKÜR	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
BİRİNCİ BÖLÜM	1
Giriş	1
1.1. Kelime Serveti Nedir?	1
1.2. Kelime Servetinin Eğitim Kademelerindeki Göstergeleri	2
1.3. Kelime Servetinin Önemi	4
1.4. Kelime Servetini Geliştirici Metot ve Teknikler	7
1.4.1. Okuma Metodu	7
1.4.2. Dinleme Metodu	8
1.4.3. Kelime Defteri	9
1.4.4. Gösteri Metodu	9
1.4.5. Otuz Kelime Üzerine On Artı Metodu	10
1.4.6. Sözlük Kullanma	11
1.4.7. Serbest Çağrışım	11
1.4.8. Sadeleştirme	12
1.4.9. Karşılaştırma	12
1.4.10. Çağrışım Akıcılığı	13
1.4.11. Kasete Çekme	13
1.4.12. Zıtları Bulma	13
1.4.13. Şema Hazırlama	13
1.4.14. Bulmaca Metodu	14
1.4.15. Dramatizasyon	14
1.4.16. Sözcük Oyunları	14
1.4.17. Dikte	18
1.4.18. Cümle Tamamlama	18

1.4.19. İnceleme Tekniği	18
1.4.20. Konuşma ve Yazma Metodu	18
1.5. Problemin Durumu	19
1.6. Araştırmanın Amacı	21
1. 7. Araştırmanın Önemi	21
1.8. Problem Cümlesi	22
1.9. Alt Problemler	22
1.10. Sınırlılıklar	22
1.11. Varsayımlar	23
1.12. Tanımlar	23
1.13. Araştırmanın Yöntemi	24
1.14. Evren	26
1.15. Örneklem	26
1.16. Kelime Serveti İle İlgili Araştırmalar	28
İKİNCİ BÖLÜM	31
2.1. Bulgular	31
2.1.1.İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Genel Durumu.....	31
2.1.2. Anne-Babanın Öğrenim Düzeyi ile Çocuğun Kelime Serveti Arasındaki İlişki.....	35
2.1.3.Ailenin Geliri ile Çocuğun Kelime Serveti Arasındaki İlişki.....	37
2.1.4. Okul Öncesi Eğitim ile Kelime Serveti Arasındaki İlişki.....	39
2.2. Sonuç	43
2.3. Öneriler	45
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	46
3.1. Kelime Listesi	46
KAYNAKÇA	101
EKLER	I

1. BÖLÜM

Giriş

Bu bölümde; kelime servetinin tanımı, kelime servetinin eğitim kademelerindeki göstergeleri, kelime servetinin önemi, kelime servetini geliştirici metot ve teknikler, problemin durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, problem cümlesi, alt problemler, sınırlılıklar, varsayımlar, tanımlar, araştırmanın yöntemi, evren, örneklem ve kelime serveti ile ilgili araştırmalar yer almaktadır.

1.1. Kelime Serveti Nedir?

Kelime serveti için çeşitli tanımlar yapılmıştır:

“Bir kişinin kazandığı sözcüklerin hepsine sözcük dağarcığı denir.” (Göğüş, 1978:360).

“Bir dilde kullanılan kelimelerin hepsine ve ifade gücüne kelime hazinesi / dağarcığı / serveti denir.” (Karakuş, 2000:127).

“Sözcük dağarcığı, bireyin bildiği sözcükleri ifade etmektedir.” (Yangın, 1999:6).

“Bir dilde kullanılan veya bir kimsenin bildiği, kullandığı sözlerin bütünü.” (TDK Türkçe Sözlük, 1998:2025).

Bu tanımlardaki “bilmek” kelimesinin üç özelliği vardır:

1. Kelimenin anlamını bilmek ve doğru anlamda kullanmak,
2. Kelimenin imlâsını bilmek,
3. Kelimenin telaffuzunu bilmek.

Kelimenin en önemli özelliği anlamıdır. Ancak kelimenin anlamını konuşmada telaffuz, yazıda ise imlâ belirler. Telaffuz ve imlâda yapılacak bir yanlış kelimenin anlamını etkiler. Bundan dolayı bu üç özellik birbirinden ayrı düşünülemez.

Bir kişinin okuduğunda ya da duyduğunda ne ifade ettiğini anladığı, konuşurken ve yazarken yerinde kullandığı, doğru seslendirdiği, doğru yazdığı (Yangın, 1999:6) kelimelerin hepsine kelime serveti denir.

1.2. Kelime Servetinin Eğitim Kademelerindeki Göstergeleri

Dil, belli bir yaşta öğrenilip bitirilen bir bilgi ve beceri alanı değildir. Ancak dil becerilerinin temeli ilköğretim döneminde kazandırılır. İlköğretim döneminde kazanılan temel dil becerilerinin üzerine ileriki yıllarda yeni bilgiler eklenir. Dil öğretiminin temeli ilköğretim dönemidir.

“Anadili edinimi yaklaşık olarak ilköğretim çağlarının sonlarında büyük ölçüde tamamlanmaktadır. Bu çağlarda yerleşen yanlışların ileri yaşlarda düzeltilmesi olanaksız değilse bile çok zor ve uzun bir çaba gerektirir. Bu nedenle ilköğretim, yazı dilinin ve doğru sesletimin edinilmesi için de çok önemlidir.” (Ergenç,1994:13).

Kelime servetini zenginleştirme de belli bir yaşta öğrenilip bitirilen bir bilgi alanı değildir. “Kelime dağarcığının gelişip zenginleşmesi hayat boyunca sürer.” (Türkçe Programı,1999:46). Çünkü insanlar her zaman, her yaşta radyoda şarkı, türkü, haber, konuşma dinlerler; televizyonda film, tartışma, konuşma, haber seyrederek; gazete, dergi, kitap okurlar, insanlarla konuşurlar. Bu ve buna benzer durumlarda yeni kelimelerle karşılaşır. Anlatılanları tam ve doğru anlamak için bu kelimelerin anlamlarını öğrenirler. Öğrenilen bu kelimeler insanların kelime servetini geliştirir.

Sözcük öğrenme hayat boyu devam eder ancak insanların “kelime dağarcığı, asıl okulda zenginleşir.” (Türkçe Programı, 1999:29). Okulda eğitim ve öğretim gören öğrenciler her gün, her derste yeni kelimeler öğrenirler. Kelime öğrenme sadece ana dili derslerinde gerçekleşmez. Öğrenci her derste yeni kelimeler öğrenir, kelime servetine yeni kelimeler katar.

Okul, kelime servetinin sistemli ve hızlı bir şekilde gelişmesini sağlar. Ancak okulun kelime servetinin zenginleşmesini geliştirebilmesi için milli eğitim

sisteminin kelime serveti konusunda hedefler belirlemesi ve eğitim programında bunları hedef olarak göstermesi gerekir.

Her yaş grubuna ne kadar kelime kazandırılacağı ve bu kelimelerin neler olacağı tespit edilmelidir.

Avrupalı devletler insanların yaşlarına ve tahsil durumlarına göre kaç kelime bilmeleri gerektiğini belirlemişler ve bunu eğitim programlarında hedef olarak göstermişlerdir.

“İngiliz ve Almanlar okul öncesi çocuklarına 2000 kelime, 7-12 yaş grubundaki çocuklarına en az 5000 kelime öğretmeyi hedeflemektedir. Bir insanın günlük hayatında azami 3000 kelime kullandığını, kültürlü bir insanın kelime dağarcığında yaklaşık olarak 22000-27000 kelime bulundurmasının ve kullanmasının gerektiğini, kendini yetiştirmiş bir insanın ise 40000 kelime bilmesi gerektiğini tespit etmişler ve eğitimde hedef göstermişlerdir.”
(Karakuş,2000:128).

Türkçe programında ise hangi yaş grubuna ne kadar kelime öğretileceği hakkında bilgi yoktur.

Alman ve İngilizlerin bu tespit ve hedeflerine karşılık Karakuş, Türk insanı için yaş gruplarına göre bir kelime serveti belirlemiştir:

*“0-6 Yaş Grubu: 2000-3000 kelime,
7-12 Yaş Grubu: 5000 kelime (Bu yaş grubundaki çocuk standart dildeki kelimelerden 15 tanesinin tarifini yapmalı.),
13-18 Yaş Grubu: 20000 kelime
19-Artı Yaş Grubu: 35000 kelime.(Rakamlar kesin olarak kabul edilmemelidir.)”* (Karakuş,2000:129).

Karakuş, bu hedefin “Otuz Kelime Üzerine On Artı Metodu” ile gerçekleşeceğini belirtmiştir.(Bu metot çalışmamızın “Kelime Servetini Geliştirme Yolları” bölümünde açıklanmıştır.)

1.3. Kelime Servetinin Önemi

Anlama (okuma, dinleme) ve anlatma (yazma, konuşma) becerileri ile kelime serveti arasında çok sıkı bir ilişki vardır. “Dilin dört temel becerisi (dinleme, konuşma, yazma ve okuma) nin geliştirilmesinde en temel etken kelime bilgisidir. Bildiğimiz kelimeler kadar dinler, konuşur, okur ve yazarız.” (Adıgüzel,2004:53-54).

İnsanın dinlediklerini ve okuduklarını tam ve doğru anlayabilmesi kelime servetine bağlıdır. Kelime serveti gelişmemiş insanların anlama becerileri sınırlıdır. 300-400 kelimelik bir kelime serveti ile “bize aktarılmak istenen bilgi, duygu, düşünce vb.ni olduğu gibi bir yanlışlığa yol açmadan ve hiçbir şüpheli nokta kalmayacak biçimde, ... kendi akışı içinde, kopukluklara uğramadan ...” (Türkçe Programı,1999:29) anlamak mümkün değildir. Bundan dolayı her insan okuduğu veya dinlediği bir metni rahatlıkla anlayabilecek bir kelime servetine sahip olmalıdır.

Kelime servetinin zenginliği bir metni çabuk okumayı ve okunanları çabuk anlamayı sağlar. “Kelimeler, zihne bilgi taşıyan vasıtalar gibidir. Sayı bakımından ne kadar çok, renk bakımından ne kadar çeşitli ‘vasıtamız’ varsa o nispette ... çabuk bilgi sahibi oluruz.” (Hacıeminoğlu,1966:18).

“Göz bir yazıyı okurken satır üzerinde kayarak ilerlemez; birbiri arkasına okumada dikkat edilecek ilk husus, kelime biçimlerinin anlamlarıyla birlikte kavranmasıdır sıçramalar ve her sıçramanın arkasından bir duraklama yaparak satırın belirli bir parçasını görür ve kavrar, sonra yeni bir durum olarak satırın öbür parçasına geçer, asıl okuma bu sıçramalardan sonra gözün belli bir noktaya dikildiği duraklama sırasında olur. İyi bir okuyucuda, satırın bir sıçramada kavranan bölümü, zayıf okuyucularınkine göre, daha uzun ve bunun için de duraklamalar daha azdır. Göz, okunan kelimelere ne kadar alışık ise, bu sıçramada kavradığı alan da o kadar geniş olur. Kelime klişelerine ve bunların anlamlarına alışık olmadığı zaman göz, satır üzerinde ilerleme ritmini bozan birtakım gerileme hareketleri yapar; bu

hareketler çabuk okumayı ve okunanı çabuk anlamayı güçleştirir.” (Türkçe Programı, 1999:135).

İnsanın duygu, düşünce, hayal ve isteklerini tam ve doğru, karşısındaki kişilerin zihinlerinde karanlık bir nokta bırakmayacak şekilde anlatabilmesi için kelime servetinin zengin olması gerekir. Çünkü “... biz en önemsiz bir ihtiyacımızdan en çapraşık duygu ve düşüncelerimize kadar başkalarına açıklamak istediklerimizi ancak kelimelerle anlatabiliriz.”(Türkçe Programı,1999:29). “Kelimeler cümle kurmaya cümleler de meramımızı ifade etmeye yararlar.” (Karakuş,2000:127). “Varlıkların niteliklerini ve hareketlerini, durumları ve duyguları anlatabilmek için, bunların dilde karşılıkları olan kelimelerin iyi seçilmesi gerekir. İyi seçilmemiş bir kelime, cümlenin anlamına belirsizlik verir.” (Gülensoy, 2003:303-304). Kelime serveti gelişmiş kişiler meramlarını sözlü veya yazılı anlatırken kelimeleri yerinde ve doğru kullanırlar.

Kelime servetinin zenginliği “anadili öğretiminin nihai hedeflerinden biri belki de en önemlisi...” (Karakuş,2000:138) olan öğrencinin sosyalleşmesi için çok önemlidir. “Çocuk derdini anlatmak istediği zaman anlatacaklarına uygun kelime bulamazsa hayal kırıklığına ve başarısızlığa uğrar. Çevresinin onu anlamak istemediğini düşünür bundan dolayı da çevresiyle iletişimi zayıflar.” (Koçak,1999:20).

“Çağdaş toplum, yaşamın gittikçe karmaşıklaşan yapısı içinde sorunlarını kendi başına çözebilen, bilinçli bireyler ister.” (Şimşek, 1983:39). Kelime hazinesinin zenginliği kişiye “içinde yaşadığı toplumu ilgilendiren olayları gazeteden, televizyondan takip edebilecek, ihtiyaçlarını giderebilecek, haklarını talep edip sorumluluklarını yerine getirebilecek” (Doğan, 2003:181) imkânı sağlar.

Kelime serveti kişinin kimliğini ele verir. Kişinin kullandığı kelimelere bakarak onun inançları, kültürü, eğitim seviyesi, gelenekleri hakkında bilgi sahibi olabiliriz.

Kelime servetinin zenginliği insanın düşünme yeteneğini ve zihnî gelişimini etkiler. “Kelimeler düşüncenin temel taşlarıdır.” (Göker, 2001:27). “İnsan bildiği kelime sayısı kadar düşünür. Kelime dağarcığı zengin olan kişi daha iyi ve salim düşünür.” (Karakuş,2000:128). “Bir insan kaç kelime biliyorsa o derece zeki ve

akıllıdır. Çünkü kelimelerle düşünür, hisseder, kelimelerle kavramlar teşkil eder, fikir ve düşüncelerini, mesajlarını başkasına kelimelerle iletir.” (Koçak,1999:14).

“İnsanın, bilgi, kültür ve düşüncesinin hududu bildiği ‘kelime’lerin sayısı ile çizilmiştir. ... Çünkü her şey, ilim, sanat, kültür ve düşünce dilin ‘kelime’ ve ‘kavram’larındadır. Nitekim bir insanın kelime, mefhum bilgisini sıfıra indirdiğiniz zaman, onda artık hiçbir zihnî faaliyet tezahür etmez. Hayvanî hayat başlar. Aksine, kelime ve mefhum hazinesi zengin kimse ise, çok bilen, çabuk anlayan ve geniş düşünen kimsedir.” (Hacıeminoğlu, 1966:117).

Kelimelerin gücünü, kelime servetinin insan için önemini bilen bilim adamları çeşitli araştırmalar ve deneyler yapmışlardır. Bu araştırmalar ve deneylerle kelimelerin gücünü, kelime servetinin önemini örneklerle göstermişlerdir:

“Amerikan liselerinden birinde iki sınıf üzerinde bir deneme yapılıyor. Bu iki sınıfa devam eden öğrencilerin yaşları ve muhitleri birbirinin tıpatıp aynı. Sınıflardan biri o okulda öğretilen normal dersleri alıyor. Öteki sınıf ilave olarak kelime öğretimi yapan özel bir kurs görüyor. Muayyen dönemin sonunda, ikinci bahsettiğimiz sınıf yalnız İngilizce dersinde değil, matematik ve fen dersleri dahil, bütün derslerde öteki sınıf öğrencilerinden daha yüksek notlar alıyor.

...

Kelime bilgisi fazla olan talebelerin hayatta da başarı kazandıklarına Amerika’da yapılan sayısız denemelerin sonuçları şahittir.

Stevens Teknoloji Enstitüsü profesörlerinden Dr. Johnson O’ Connor , işletmecilik sahasında idâre âmiri olmak üzere ders gören 100 gence vokabüler testi veriyor. Beş yıl sonra yapılan kontrolde test puanları yukarı yüzde ona dâhil gençlerin hepsinin - istisnasız – idâre âmirliklerine yükseldiğini, aşağı yüzde yirmi beşe dâhil gençlerden ise tek

bir tanesinin bile idâre âmiri olmadığını gösteriyor.”
(Özdoğru, 1958:19-20).

1.4. Kelime Servetini Geliştirici Yöntem ve Teknikler

1.4.1. Okuma Yöntemi

Kelime servetini geliştirmede en önemli etkinlik okumadır. Öğrencilerin kelime servetini geliştirebilmek için okuma etkinlikleri ön plânda tutulmalıdır.

İnsanlar vakit geçirmek, bir konuyu araştırmak vb. sebeplerden dolayı çeşitli metinleri okurlar. Bu okuma sırasında okudukları metinde bilmedikleri kelimelerle karşılaşır okudukları metni tam ve doğru anlamak için çeşitli yollarla bu kelimelerin anlamlarını öğrenirler. Anlamını öğrendikleri bu kelimeler onların kelime servetine dahil olur. Artık bu kelimeleri ihtiyaç duydukları her yerde rahatlıkla kullanabilirler. Başka metinlerde bu kelimelerle karşılaşılırsa zorlanmadan o metni kavrayabilirler. (Karakuş, 2000:129-130)

Kelime servetini geliştirmek için sınıf içi ve sınıf dışı okuma çalışmalarına önem vermek gerekir. Büyüklüğü Türkiye’de ve dünyada kabul edilmiş yazarların, şairlerin eserlerini okumak kelime servetini zenginleştirmek için çok önemlidir. “Türkçe’yi iyi kullanan sanatçılar çocuğa anadili sevgisi ve şuurunu kazandırırken deyimleriyle, atasözleriyle, mecazlarıyla çok zengin olan Türkçe’mizi öğretir, kelime hazinesini zenginleştirir.” (Koçak,1999:16).

Kelime servetini geliştirmede, Türkçe ders kitaplarına alınan metinlerin çok büyük önemi vardır. Türkçe ders kitaplarında bulunan metinlerin öğrencilerin kelime servetini geliştirmesi için ders kitabı yazar insanlar şuna dikkat etmelidir:

“Ders kitaplarına alınan metinlerde kullanılan kelimeler, metnin kitaba yerleştirilmesi sırasında periyodik bir artış göstermeli, her okunan yeni metinde yeni yeni kelimelerle karşılaşılmalıdır. Bu tür bir uygulama kelime servetini artırmak için şarttır.” (Karakuş, 2000:124). *“Ders kitaplarında böyle bir yöntem uygulanır, ders kitapları bu bilinçle hazırlanırsa çocuklarımız çok kelime ile konuşup*

yazacak hâle gelirler. Bu sayede çok kelime ile konuşup yazan bir toplum haline geliriz.” (Karakuş, 2000:132)

1.4.2. Dinleme Yöntemi

Öğrenci evde anne, baba ve kardeşlerini; okulda öğretmenlerini, oyunda arkadaşlarını, sokakta ilişki içinde olduğu insanları, radyodan şarkı, türkü, haber, konuşma, duyuru vb. dinler. Televizyondan film, haber, reklam vb. programları seyreder. Bunların içinde bilmediği, kendisi için yeni olan kelimeler vardır. Öğrenciler, anlatılanları anlamak için çeşitli yollardan bu kelimeleri öğrenirler ve kelime servetlerine yeni kelimeler katarlar.

Dinleme, yeni sözcükler öğrenmede çok önemli bir yoldur. Öğrencilerimize dinleme yoluyla birçok kelime kazandırıp onların zengin bir kelime servetine sahip olmalarını sağlayabiliriz. Bu konuda şöyle bir çalışma yapılabilir:

Öğretmen ders yılının başında öğrencilere radyo, televizyon, anne, baba, kardeş, arkadaşlardan vb. duydukları ve anlamını bilmedikleri kelimeleri , kelimelerin geçtiği cümleyi defterlerine yazıp sınıfa getirmelerini söyler.

Öğrenciler artık televizyonda konuşan başbakanın sokaktaki normal vatandaşa kadar herkesi dinlerler. Bunun sonucunda da sınıfa her gün birçok kelime getirirler.

Dersin ilk on beş dakikasında, haftanın belirli bir dersinde veya dersin uygun bir bölümünde sınıfa getirilen kelimeler üzerinde çalışma yapılır. Bu çalışmayı yaparken mutlaka kelimenin geçtiği cümle olmalıdır ve tahtaya yazılmalıdır. Bu kelimenin geçtiği cümleler kurulmalıdır. Her kelime deftere orijinal cümle ile beraber yazılmalıdır. Öğrencilerin kurduğu güzel cümleler deftere yazdırılabilir. Ayrıca bu cümleleri söyleyen öğrencinin ismi de yazdırılabilir. Bu uygulama öğrencileri teşvik eder. Böylece birçok kelime öğretilir ve öğrencilerin kelime serveti geliştirilir.

Öğrenciler birçok kelime getirebilirler. Öğretmen bu kelimelerden lüzumlu gördüklerini öğretmelidir.

Bunun yanında şöyle bir çalışma yapılabilir:

Öğretmen ders anlatırken öğrencilerin bilmediği kelimeleri kullanır. Hatta öğrencinin kelime servetine katılmasının lüzumuna inandığı kelimeleri yeri geldiği

zaman kasıtlı olarak kullanır. Dersi bölmeden bu kelimeleri tahtaya yazar. Dersin uygun bir zamanında bu kelimeler üzerinde çalışmalar yaptırır ve öğrencilerin kelime servetine yeni kelimeler katar. (Karakuş, 2000:130).

1.4.3. Kelime Defteri Yöntemi

Öğrencilerin, sadece öğrendikleri yeni kelimeleri, bu kelimelerle ilgili bilgileri yazacakları ve ihtiyaç duydukları zamanlarda sözlük gibi yararlanabilecekleri bir defterleri olmalıdır. Kelimeleri yazacakları bu defter alfabetik sisteme göre hazırlanmış bir defter olsa daha kullanışlı olur. Bunun dışında şu özellikler defteri daha faydalı ve kullanışlı yapar:

“... bu deftere karşılaşıp öğrendikleri her yeni kelimeyi, dört değişik anlamına göre kaydetmelidir. (Tabii bu dört ayrı anlam her kelime için söz konusu olmayabilir.) Hatta mümkünse bu deftere kelimelerin eş-zıt anlamları, eş sesli olanları da yazılabilir.” (Ağca,1999:149)

Kelime defterine kelimelerin geçtiği cümleler de yazılmalıdır. Ayrıca öğrenciler bu kelimelerle cümleler kurmalı ve bu cümlelerin en güzelini defterlerine yazmalı. Kelimelerin kalıcı olması ve daha kolay öğrenilmesi için bu kelimelerin geçtiği şiirlerden, şarkılardan vb. yararlanılabilir. Bunların ilgili yerleri örnek olarak deftere yazılabilir.

Bu defterden belli zaman aralıklarıyla kelimeler seçip bu kelimelerle masal, hikaye, şiir, deneme vb. yazdırılabilir. Böylece kelimelerin unutulması önlenir.

1.4.4. Gösteri Yöntemi

Gözle görülen şeyler daha kolay öğrenilir ve uzun zaman unutulmaz. Bundan dolayı eğitimde gösteri metoduna önem verilir. Kelime servetini geliştirme çalışmalarında da gösteri metodundan faydalanılabilir. Böylece öğretilen kelimelerin öğrencilerin zihinlerinde uzun ömürlü olmaları sağlanır. “Kavramın temel özellikleri kendi resmi vb. üzerinde gösterilerek sunulmalıdır.” (Yangın, 1999:7). “Sözcüklerin karşıladıkları varlıkları görme ve tanıma, onları anlamlandırmayı kolaylaştırır. ...

Öğrenciler sözcük ile karşılığı varlık arasında bağlantı kurar.” (Özdemir,1987:185-186).

Kelime servetini geliştirmek için kullanacağımız gösteri metodunda şu araçları kullanabiliriz:

- “a. Dergi, mecmua, gazete resimleri, duvar resimleri, flaşkart, poster, afiş gibi araçlar kullanılır.*
- b. Tahtaya şekil, kroki, resim ya da resimler (çöp adamlar gibi) çizilir.*
- c. Film şeritleri, figürinler, dialar (slaytlar) ya da tepegöz saydamları kullanılır.” (Demirel,1990:126).*

1.4.5. Otuz Kelime Üzerine On Artı Yöntemi

Karakuş (2000:131), ilköğretim okulunun üçüncü sınıfından itibaren kullanılacak olan bu metodun, öğretmenler tarafından konuşma ve yazma esasına göre yürütüleceğini belirtmiştir.

“Öğretmen 30 kelimeyi (seviyeye uygun) öğrencilere vererek, bu kelimelerle mektup, masal, hikaye, hatıra, haber vs. yazdırır. Bir kelime birkaç defa kullanılabilir. Her hafta kelime sayısı 10 tane artırılır. Her haftanın son gününde verilmesinde fayda vardır.

Bu metodu TEGEM radyo ve televizyon aracılığıyla uygularsa dilde birlik de sağlanmış olur.

Bu metot uygulandığı takdirde:

Okul öncesinde: 2000 kelime (en az)

İlköğretimde : 9000 kelime

Lisede: 8400 kelime

Liseden mezun olurken: 19400 kelime

Yüksekokul: 15100 kelime

Mezun: 34500 kelime

Öğrenci yüksek okuldan mezun olurken 34500 kelime ile konuşur ve yazar hâle gelmiş olacaktır.” (Karakuş, 2000:131-132).

1.4.6. Sözlük Kullanma Yöntemi

Kelime servetinin geliştirilmesinde sözcük çok önemli bir kaynaktır. Ancak “... sözlüklerin ve sözlüklerde verilen karşılıkların her zaman ikinci planda düşünülmesi ve daha çok doğru kullanımı kontrol edici bir tedbir olarak değerlendirilmesi. ...” (Cemiloğlu,1994:215) gerekir. Çünkü “... sözcükler değişik ve çeşitli anlamlar taşımaktadırlar. Bir sözcüğün hangi anlama geldiği ancak cümle ve metinden anlaşılır.” (Aygün, 1999:15).

İlköğretim Okulu Türkçe Programı’nda öğrencilere ilköğretim ikinci sınıftan itibaren sözlük kullanma alışkanlığının kazandırılması gerektiği belirtilmiştir.

1.4.7. Serbest Çağrışım Tekniği

Öğretilen kelimeyle ilgili kelimeler bulma çalışmasıdır. Öğrenciler öğrenilen kelimeyle ilgili akıllarına gelen ilk kelimeyi söylerler. Söylenilen her kelime tahtaya yazılır.

Mesela, öğrencilere “bardak” kelimesini verip bardakla ilgili sözcükleri (kum, silisyum, cam, su, saydamlık, şekil, fabrika, işçi, ateş gibi) bulmaları istenir. Bunun yanında camın işlevi ile ilgili sözcükleri bulmaları istenebilir. (çay, şeker, su, süt, hacim, demlik, kaşık, ocak, tüp, ateş, kaynama, buhar, kaynak gibi.). Bu kelimeler tahtaya yazılır. (Güleryüz, 2001:203)

Bu çalışma sırasında verilen kelimeye çok değişik bir anlam yükleyen, bununla ilgili çok değişik bir kelime söyleyen öğrenci / öğrenciler ödüllendirilebilir. Böylece diğer öğrenciler değişik kelimeler ve anlamlar bulmaya teşvik edilir.

Bu tekniğin faydaları şunlardır:

Öğrenciler öğrenilen kelimeyle ilgili kelimeler söylerken öğrencinin biri birçok öğrencinin anlamını, telaffuzunu, imlâsını bilmediği bir kelime söyleyebilir.

(moda: defile, dekolte, transparan vb.). Bu sayede öğrencilerin kelime servetine bir kelime daha katılır.

Bu çalışma esnasında birçok kelime söylenir ve tahtaya yazılır. Bu kelimeler söylenirken kelimelerin telaffuzu, tahtaya yazılınca da imlâsı öğretilir.

“Çağrışım yoluyla ... sözcükler hem kolay öğrenilmekte hem de öğrenilen sözcükler kolay unutulmamaktadır. Çünkü öğrenci, çağrışım yoluyla öğrenilen sözcüklerin anlamlarıyla ilgili somut şeyler düşünüp tasarlar. Yalnız burada öğrencilerin işlenen konu ve verilen sözcük hakkındaki ön bilgileri göz önünde bulundurulmalıdır. Çünkü, bilinip tanınmayan nesne ve kavramlar bir çağrışım yaptırmazlar.” (Aygün, 1999:11)

Bu çalışma sırasında tahtaya yazılan ve birbiriyle alakası olan kelimelerle paragraf, şiir, kısa hikaye, masal vb. yazma çalışması yaptırılabilir.

1.4.8. Sadeleştirme Yöntemi

Dilimizde bulunan yabancı kelimelerin bulunduğu metinler verilerek öğrencilerin bu metinleri sadeleştirmeleri istenebilir.

Bu çalışma ile öğrenci metinde verilen dilimizdeki yabancı kelimelerin hem anlamını hem de imlâsını öğrenir.

1.4.9. Karşılaştırma Yöntemi

Öğrencilere, içinde yabancı kelimelerin olduğu bir metin verilir. Buna ek olarak bu metnin sadeleştirilmiş şekli de verilir. Öğrenciler, bu iki metni karşılaştırarak dilimizdeki bazı yabancı kelimelerin anlamını ve imlâsını öğrenmiş olurlar.

1.4.10. Çağrışım Akıcılığı Tekniği

Bir kelime verilir bu kelimenin eş anlamlısı, zıt anlamlısı buldurulur. Meselâ, “mübalâğa” kelimesi verilir ve bu kelimeye iki eş anlamlı bulunması istenir. “tasvîp” kelimesiyle zıt anlamlı iki kelime bulunması istenir. (Arık, 1987:71).

Bu çalışmada zaman çok önemlidir. Kelimelerin hızlı bir şekilde bulunması gerekir.

1.4.11. Kasete Çekme Yöntemi

Kelime öğretimi, sadece kelimelerin anlamını öğretmek değildir. Kelime öğretiminin içinde anlamın yanında imlâ ve telaffuz da vardır.

Öğrenciler yaptıkları telaffuz hatalarının farkında olmayabilirler. Bu durumda telaffuz hatlarını düzeltmek için öğrenci konuşturulur. Öğrenci konuşurken konuşması kasete çekilir ve konuşma sonunda kaset öğrenciye dinletilir. Öğrenci bu sayede telaffuz hatalarının farkına varır. (Demirel, 1999:46).

1.4.12. Zıtları Bulma Tekniği

Zıt anlamlı kelimeleri buldurmaya yönelik ve istenen bir cevabın belirli bir ilişki çerçevesi içinde bulunmasını gerektiren bir çalışmadır. Meselâ, “kuvvetli” kelimesi verilir. Bu kelimeyle zıt anlamlı ve biri “z” diğeri “g” harfi ile başlayan iki kelime buldurulur. (zayıf – güçsüz). (Arık:1987:71).

1.4.13. Şema Hazırlama Tekniği

Türkçe’de bulunan eş, zıt ve yakın anlamlı kelimelerle sesteş (eşsesli) kelimeler tespit edilerek bunlar için ayrı ayrı şemalar yapılabilir. Bu şemalar sınıfın duvarlarına asılır (Karakuş, 2000:133). Bu şemalar çoğaltılarak öğrencilere dağıtılabilir ve öğrencilerin bu şemaları çalışma odalarına asmaları sağlanabilir.

1.4.14. Bulmaca Tekniği

Öğrencilere bulmaca çözme alışkanlığı kazandırılmalıdır. Derslerin uygun yerlerinde bulmaca çözdürülebilir. Öğrencilerin seviyelerine uygun bulmacalar ödev olarak verilebilir.

Öğrenci bulmacada sorulan kelimeleri bulmak için araştırma yapar, büyüklerine danışır, sözlüklerden faydalanır ve kelimeyi öğrenir. Bu sayede kelime serveti gelişir.

1.4.15. Dramatizasyon Yöntemi

Dramatizasyon özellikle telaffuz için çok önemlidir. Oyunda geçen kelimelerin doğru telaffuz edilmesi gerekir. Öğrenci rolünü güzel oynamak için telaffuzunda zorlandığı kelimeleri özel olarak çalışır ve bu kelimelerin telaffuzunu öğrenir.

Oyunda öğrencinin bilmediğı kelimeler olabilir. Öğrenci rolünü iyi oynamak ve söyleyeceklerini bilerek, anlayarak söylemek için anlamını bilmediğı kelimelerin anlamını araştırır. Böylece kelime servetine yeni kelimeler katar.

1.4.16. Sözcük Oyunları Yöntemi

Kelime servetini geliştirmek için öğrencilerin hem eğleneceğı hem de öğreneceğı çeşitli oyunlar oynatılabilir.

Kelime servetini geliştirmek için öğrencilere şu oyunlar oynatılabilir:

1. Oyunun başında öğrencilere bir kelime söylenir. Daha sonra, öğrencilerden söylenen her sözcüğün son harfiyle yeni sözcükler söylemeleri istenir. Oyunun kuralları vardır: En son söylenen kelimenin son harfiyle kelime söylemeyen / söyleyemeyen, kendisine verilen süreyi geçiren, daha önce söylenmiş bir kelimeyi söyleyen öğrenci oyun dışında bırakılır. Bu kurallar sayesinde öğrenci sayısı giderek azalır ve sonunda bir tek öğrenci kalır. O öğrenci de birinci olur. (Kurudayıoğlu, 2003:304-305).

2. Öğretmen, sınıftaki öğrencilerden birine diğer öğrencilerin görmeyeceği şekilde bir kelime verir. Bu öğrenci tanımlar yaparak, kelimeyi bilmece biçimine sokarak öğretmenin kendisine verdiği kelimeyi arkadaşlarına anlatır. Ancak sadece konuşur. Bunun dışında mimik, şekil, çizim ve el hareketi kullanmaz. (Özdemir,1987:190). (Kurudayıoğlu,2003:305). Meselâ, “Üç harfli bir sözcüğüm. Sağdan da okusanız, solda da okusanız aynı şeyim. Sizi besleyen, büyüten, yetiştirenim. Bilin bakalım ben neyim.” (ana) (Özdemir,1987:190). “Bir tür kitap. İçinde her türlü bilgi bulunur, tüm bilgiler alfabetik olarak sıralanmıştır.” (ansiklopedi) (Kurudayıoğlu,2003:305).

Bu oyun, öğretilmiş kelimeler ile oynandığı gibi, daha önce öğretilmemiş ama öğretmen tarafından lüzumlu görülen kelimelerle de oynanabilir.

3. Öğretmen, öğrencilere bir harf söyler ve onlardan bu harfle başlayan kelimeler bulmalarını ister. Bu çalışmada verilen harf ile mümkün olduğu kadar çok kelime buldurulması faydalı olur (Arık, 1987:71).

4. Öğrenciden veya gruptan aynı harfle başlayıp aynı harfle biten kelimeler (sis, sus, tat, yay, kok, kök vb.) bulmaları istenebilir. (Aygün, 1999:13).

5. Öğretmen, öğrencileri gruplara ayırır ve bir harf söyler. Gruplar verilen harf ile başlayan kelimeleri bir kağıda kendilerine verilen süre içinde yazarlar. Bunu yaparken de yazdıklarını diğer gruplardan saklarlar. Süre bitiminde gruplar buldukları kelimeleri tahtaya yazarlar. Grupların ortak olarak yazdığı kelimelere puan verilmez. Diğer grupların yazmayı akıl edemediği kelimelere puan verilir.

Alt sınıflarda (2. ve 3. sınıflar) imlâ kılavuzundan yararlanmaya izin verilebilir. Böylece imlâ kılavuzu kullanmayı da öğrenirler.

Bu çalışma esnasında öğrencilerin o zamana kadar duymadıkları, bilmedikleri kelimeler çıkabilir. Öğretmen bu kelime veya kelimeleri öğrenciler için lüzumlu görürse bunları anlamını öğretir. Kelimeleri tahtaya yazarak bunların imlâlarını öğretir. Kelimeleri söyleyerek ve söyleterek bunların telaffuzlarını öğretir. Böylece kelime servetlerine yeni kelimeler katarlar.

6. Öğrencilere öğretilmek istenen birleşik kelimelerin her kelimesi öğretmen tarafından ayrı ayrı ve karışık bir şekilde verilir. Öğrencilerden ayrı ayrı verilen kelimeleri birleştirerek yeni kelimeler üretmeleri veya parçalanmış sözcükleri yeniden oluşturmaları istenir.

7. Öğrencilere bilinen bir kelime verilir. Öğrencilerden bu kelimenin baş harfini değiştirerek yeni kelimeler bulmaları istenir. En çok sözcüğü bulan yarışmayı kazanır. (Aygün,1999:2)

8. Dilimizde bulunan yabancı kelimelerin aynı ekle bitenlerinin (-graf : paragraf, fonograf, fotoğraf vb. veya -izm : feodalizm, realizm, kapitalizm vb.) arandığı bir oyun oynatılabilir (Özdemir,1987:189).

Bu metot ve teknikleri çoğaltmak mümkündür. Ancak bu çalışmalar yapılırken şunlara dikkat etmek gerekir:

Kelime servetini geliştirmek amacıyla uygulanan metot ve tekniklerde kelimeleri bütün içinde öğretmek gerekir. Burada sözü edilen “bütün”le cümleyi ve metni kastediyoruz. “... sözcükler değişik ve çeşitli anlamlar taşımaktadırlar. Bir sözcüğün hangi anlama geldiği ancak cümle ve metinden anlaşılır.” (Aygün, 1999:15).

Öğrencilerin bilmedikleri sözcüklerin anlamını okudukları ya da duydukları bir metinden çıkarmaları, tahmin etmeleri istenir. Bu konuya İlköğretim Okulu Türkçe Programı’nda da değinilmiştir: “Yeni karşılaşılan kelimelerin asıl ve doğru anlamı, sözün gelişinden çıkarılır ki bu, kelimenin cümlede ve cümlelerin yer aldığı metnin bütünü içinde incelenmesiyle olabilir.” (Türkçe Programı,1999:46).

İlk kez karşılaştığı kelimenin anlamını bağlı bulunduğu bütün içinde anlamlandırabilen öğrenci taksonomide “**kavrama**” seviyesine ulaşmıştır. (Karakuş,2000:189).

Kelime servetini geliştirmek için yeni öğretilen kelimelerle öğrencilerin cümleler kurmaları sağlanmalıdır. “Bir sözcüğün öğrenildiğinin en geçerli kanıtı ... onun öğrenci tarafından yerinde, doğru ve etkin biçimde kullanılmasıdır.” (Budak, 2000:22). “Dil eğitimi ve öğretimi bilginin beyne yüklenmesinden öte kişinin öğrendiği her yeniliği hayatının bir parçasında uygulamasını amaçlamaktadır.” (Kurudayıoğlu, 2003:295). “Sözlüğün bütün kelimelerini bilmek, ortak paydadan çok pay alındığını göstermez. Önemli olan, payı aktif hâle getirmektir; birey, bildiği kelimeleri uygulamaya aktarabilmelidir.” (Çiftçi,1998:70).

Öğrencinin kelime servetini zenginleştirmek için değişik etkinlikler ve alıştırmalar yapılmalıdır. Yapılacak etkinlikler ne kadar çok olursa öğrenciler kelimeleri o kadar iyi öğrenirler.

İlkokul birinci sınıftan lise son sınıfa kadar çeşitli metot ve tekniklerden yararlanarak öğrencilerin kelime serveti geliştirilmelidir. Bu metot ve teknikler için “belirleyici faktörler ise; öğrencilerin durumları, bilgi seviyeleri, derse ilgileri ve beklentileridir.” (Aygün,1999:6).

Bundan sonra anlatılacak metot ve teknikler öğrencilerin öğrendikleri kelimeleri pekiştirmeye yöneliktir.

Öğrenciler, öğrendikleri yeni sözcükleri uzun süre hafızalarında tutamazlar. Öğretilen sözcüklerin kalıcı bir kelime hazinesini oluşturması için kelimelerin anlamları, telaffuzları ve yazımları ile ilgili tekrar ve pekiştirme alıştırmaları yapılmalıdır. “Önceden mevcut olan kısmî beceri ve yeteneklerin sağlamlaştırılması, geliştirilmesi ve / veya pekiştirilmesi için bütün öğrenim süreçlerinin en gerekli ve tamamlayıcı parçası alıştırmaya ve tekrarlardır.” (Yıldız, 2003:12).

“Sözcük çalışmalarından edinilen bilgiler, başka bilgilere benzemez: bir konuya bağlı değildir, birbirini tamamlamaz, birbirinden ayrı ve kopuktur, bundan dolayı da çabuk unutulabilir. Bu nedenlerle, sözcükler üzerindeki bilgilerin zaman zaman yinelenmesi gerektir.” (Göğüş, 1978:369).

“... öğretmen, ... üzerlerinde durmak gereğini duyduğu kelimeleri bir ders saati içinde öğrencilerin kendilerine maletmeleri için uğraşmak yerine, önceden tasarladığı sistemli ve uygun fırsatlar yaratarak tekrarlarla kazandırmaya çalışma yolunu tutmalıdır.” (Türkçe Programı, 1999:46)

“Kavratılan yeni kelime ve deyimlerin aylık ya da iki aylık değerlendirme çalışmalarında da denetlenmeleri gereklidir.” (Türkçe Programı, 1999:40).

Tekrar ve pekiştirmeye yönelik şu çalışmalar yapılabilir:

1.4.17. Dikte Yöntemi

Öğretmen çeşitli çalışmalarla öğrettiği kelimelerin yer aldığı bir metin hazırlar. Bu metin dikte çalışması ile öğrencilere yazdırılır.

“Söyleyerek yazdırma kelime öğretimini kolaylaştıran yollardan biridir. Ancak yazdırılacak metindeki kelimeler yazımı bilinen kelimelerden oluşmalı ya da bilinmeyen kelimeler önceden açıklanmalı ve tahtaya yazılmalıdır.”
(Türkçe Programı,1999:37).

1.4.18. Cümle Tamamlama Yöntemi

Öğrencilere bir metin verilir. Bu metinde, daha önce öğrencilere öğretilen kelimelerin yeri boş bırakılır ve boşluk bırakılan yerlerin en uygun sözcükle doldurulması istenir.

Öğretmen, daha önce öğretmediği ama lüzumlu gördüğü kelimeleri öğretmek için de bu çalışmadan faydalanabilir.

Bu çalışma bir metinle yapıldığı gibi tek tek cümlelerle de yapılabilir.

1.4.19. İnceleme Tekniği

Öğrencilere içinde yanlış anlamda kullanılmış veya yanlış yazılmış kelimelerin bulunduğu bir metin verilir. Bu yanlışları bulmaları ve yanlışları düzelterek metni yeniden düzenlemeleri sağlanabilir.

1.4.20. Konuşma ve Yazma Metodu Yöntemi

Bu çalışma birkaç şekilde yapılabilir:

Daha önce öğretilen veya kelime defterinde bulunan kelimelerden bazılarını seçip öğrencilerin bunlarla paragraf oluşturmaları, hikaye, şiir vb. yazmaları istenebilir.

Öğretmen, öğrettiği kelimelerle ilgili resimler verir. Bu resimler hakkında öğrencilerin konuşmalarını veya bir kompozisyon yazmalarını ister. (Aygün, 1999:15).

Bu çalışmalar öğrencilerin telaffuz veya imlâ hatalarını ortaya çıkarır ve bunların düzeltilmesini sağlar.

“Bu aynı zamanda bilinmeyen kelimelerin manalarının öğrencilerce doğru kavranıp kavranmadığını ortaya çıkarır ki zihinsel olarak çocuk üç aşamada uyarılmış olur. Birincisi kelimenin manasını kavrar, ikicisi yaratıcılığını ortaya koyarak bir kompozisyon / metin / paragraf üretir. Üçüncü olarak metin içerisinde anlamı bilinmeyen kelimeleri doğru kullanıp kullanmadığını kontrol etmiş olur. Ancak öğretmen tarafından çocuğa yazacağı metin konusunda hiçbir kısıtlama getirilmemeli, çok saçma, anlamsız şeyler dahi yazmış olsa tenkit edilmemeli, diğer arkadaşlarının yazmış olduğu güzel ve başarılı örnekler okunarak, övülerek çocuk dolaylı yünden teşvik edilmelidir.” (Küçük, 2002:252).

1. 5. Problemin Durumu

İlköğretimin temel hedefi, insanların hayatta ihtiyaç duyacağı temel bilgi ve becerileri hedef kitleye kazandırmaktır. İlköğretim okullarındaki Türkçe derslerinde de hedef kitleye hayatta en fazla lâzım olan anlama ve anlatma becerileri kazandırılmalıdır. Bu derste kazandırılacak anlama ve anlatma becerileri ile kişi bir orta öğretim kurumunda veya yüksek öğretim kurumunda öğrenimini devam ettirmese bile hayatın her döneminde anlama ve anlatma becerilerini sağlıklı bir şekilde kullanabilmelidir.

Adıgüzel (2004:53-54)’e göre “dilın dört temel becerisi (dinleme, konuşma, yazma ve okuma)nın geliştirilmesinde en temel etken kelime bilgisidir. Bildiğimiz kelimeler kadar dinler, konuşur, okur ve yazarız. İnsanların dillerini doğru kullanmaları, duygu ve düşüncelerini ifade edip edememe özellikleri kelime hazinelerine bağlıdır.

MEB İlköğretim Okulları Türkçe Programı'nda kelime serveti için genel ve özel amaçlar belirlenmiştir. Programda yer alan Türkçe dersinin genel amaçlarından biri “Türlü etkinliklerle öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirmek” olarak belirlenmiştir. Bunun dışında “Düzeylerine uygun zengin bir kelime dağarcığı kazandırmak” (1-3. sınıflar için), “Kelime dağarcığını (dilimizin yapısıyla ilgili özellikleri de sezmiş olarak) düzeylerine göre zenginleştirmek” (4-5. sınıflar için), “Kelime dağarcığını, Türk Dil inkılâbı ve çağdaş gelişimi doğrultusunda zenginleştirmek” (6-8. sınıflar için) gibi özel amaçlar belirlenmiştir.

Türkçe Programı'nda kelime serveti için genel ve özel amaçlar belirlenmiştir; ancak “her yaşa grubuna ne kadar kelime kazandırılacağı, bu kelimelerin neler olacağı” (Özbay, 2002:119) tespit edilememiştir.

“Çocuğa, bir kelimenin ses yükünü, telaffuzunu ve vurgusunu; anlam yükünü, ilk kullanıştaki ilk anlamını, sözlükteki diğer karşılıkları varsa terim veya mecaz anlamlarını öğretmek; ... her yaş grubu için farklıdır.” (Karakuş, 2002:235).

Önceki yıllarda yapılmış çeşitli çalışmalar, ilk ve orta öğretim kurumlarında sürdürülmekte olan Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı derslerine rağmen öğrencilerimize ana dillerini tam ve doğru kullanmayı öğretmediğimizi göstermektedir.

Tural (1992:43).’a göre, “üniversite sınavlarına girip, sınavı kazanarak Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerine gelen öğrencilerin bile kelime serveti bakımından fakir, cümle kurma açısından yetersiz ve beceriksiz olmaları, mecazları ve ayrıntıları kavramakta zorlanmaları, ülkemizdeki ilk ve orta öğretimin, Türkçe’yi konuşurken ve yazarken doğru kullanmayı beceren insan yetiştirmeyi başaramadığını ortaya koyuyor.

Sözcük öğretimi, sadece kelimelerin anlamını öğretmek/öğrenmek değildir.

Sözcük öğretiminin üç basamağı vardır:

1. Kelimenin anlamı,
2. Kelimenin imlâsı,
3. Kelimenin telaffuzu.

Bir sözcüğün, kişinin kelime hazinesine dâhil olması için kişi kelimenin anlamını, imlâsını ve telaffuzunu bilmelidir.

Bu araştırmada elde edilen bulguların, dört temel dil becerisi için çok önemli bir yere sahip olan kelime öğretimine kaynak niteliği taşıyacağı ve ilgili herkese kelime ğretiminde yardımcı olacağı umulmaktadır.

1.6. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, ilköğretim 7.sınıf ğrencilerinin kullandıkları kelimeleri belirlemek; kelime servetinin sosyo-ekonomik durum ile ilişkisini ortaya koyan bir durum tespiti yapmaktır.

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için ilköğretim 7. sınıf öğrencilerine değişik zamanlarda serbest konulu iki kompozisyon yazdırılmıştır. Bu kompozisyonlar incelenmiş; elde edilen bulgular sonucu bir kelime listesi hazırlanmıştır. Bunun yanında öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları ile kelime servetleri arasındaki ilişki belirlenmiştir.

1.7. Araştırmanın nemi

Türkçe ğretimi dört temel dil becerisinin geliştirilmesine dayanır. Bu becerileriler anlamayı sağlayan okuma ve dinleme, anlatmayı sağlayan konuşma ve yazma becerileridir. Bu beceriler arasında çok sıkı bir bağ vardır. Birisi eksik olursa, ana dili ğretimi de eksik olur. Okullarımızda Türkçe derslerinde yapılan tüm çalışmalar bu dört beceriyi kapsamaktadır. Tam bir Türkçe ğretimi için bu becerilerin eksiksiz geliştirilmesi gerekmektedir.

Temel dil becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında öğrencilerin bildiği kelime sayısı çok önemlidir. Kelime serveti fakir olan bir öğrencinin dört temel dil becerisini tam ve doğru olarak kullanabilmesi mümkün değildir. İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan cümlelerdir. Cümleleri oluşturan ise kelimelerdir. Bundan dolayı kişinin ana dilini kullanmadaki başarısı kelime hazinesine bağlıdır.

Bu araştırma yeni araştırmalara; araştırmadan elde edilecek bulgular kelime servetini geliştirmek için uygulanacak yeni yöntem ve tekniklerin belirlenmesine kaynaklık edebilir. Bu sebeplerden dolayı yapılan bu araştırma önemlidir.

1.8. Problem Cümlesi

İlköğretim 7. sınıf öğrencileri hangi kelimeleri kullanıyorlar? Öğrencilerin içinde bulundukları sosyo-ekonomik koşullar onların kelime servetini etkiler mi?

1.9. Alt Problemler

1. Ailenin ekonomik durumu ile öğrencinin kelime serveti arasında bir ilişki var mıdır?

2. Anne-babanın öğrenim durumu ile öğrencinin kelime serveti arasında bir ilişki var mıdır?

3. Okul öncesi eğitimin öğrencilerin kelime servetine katkısı olur mu?

4. İlköğretim 7. sınıf öğrencileri kaç çeşit kelime bilmektedir?

5. İlköğretim 7. sınıf öğrencileri ortalama kaç kelimelik yazılar yazmaktadır?

6. İlköğretim 7.sınıf öğrencileri ortalama kaç kelimelik cümleler kullanmaktadır?

7. İlköğretim 7. sınıf öğrencileri en fazla hangi kelimeleri kullanmaktadırlar?

1.10. Sınırlılıklar

Araştırma;

1. 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel ilköğretim okullarında öğrenimini sürdüren 88 öğrenciye ait kompozisyon kağıtları ile,

2. Öğrencilerin sosyo- ekonomik düzeylerini öğrenmemizi sağlayacak anket ile,

3. Araştırılan konuda yazılmış, basılmış her türlü doküman ve belgelerin incelenmesi ile sınırlı tutulmuştur.

1.11.Varsayımlar

1. Araştırma için kullanılan örneklem, evreni temsil etmek için yeterlidir.
2. Bilgi Edinme Formu'na sonuçlarına verilen cevapların doğru oldukları, öğrencilerin gerçek durumlarını yansıttıkları varsayılmıştır.

1.12.Tanımlar

Ana Dili: Ana dili terimi, her zaman çocuğun annesinin dili anlamında kullanılmaz. Başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkide bulunulan çevrelerde öğrenilen, insanın bilinç altına inen ve bireylerin bir toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir. (Göğüş, 1978:1).

Öğretim: Belli bir amaçla belli bir plâna göre yapılan öğrenme ve öğretme faaliyeti. (Ertuğrul, 1998:5).

Öğretmen: Okul ve sınıf ortamını öğrenciler için uygun, ilginç ve zevkli bir duruma getiren, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak öğrenme yaşantıları düzenleyen, öğrencilerin bu yaşantıların içine atılmalarına rehberlik eden ve istenilen davranışların ne ölçüde kazanıldığını değerlendiren bir öğretim üyesi. (Ertuğrul, 1998:45).

Söz Dağarcığı: Bir dilde kullanılan veya bir kimsenin bildiği, kullandığı sözlerin bütünü, söz varlığı, vokabüler, kelime hazinesi. (Türkçe Sözlük, 1998:2025).

Sözcük Öğretimi: “Sözcük öğretimi” olarak adlandırdığımız çalışma, bu yeni dil malzemelerinin anlam, yazım ve seslendirme yönlerinden kazanılmasını sağlamak ve bu üç yöne uygun bir biçimde kullanılmasını gerçekleştirmek olmaktadır. (Cemiloğlu, 1994:207-208).

Yöntem: Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, metot. (Türkçe Sözlük, 1998:2467).

1.13. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin kullandıkları kelimeleri belirlemeye; kelime serveti ile sosyo-ekonomik düzey arasındaki ilişkiyi tespit etmeye yönelik olarak kompozisyon yazdırma ve elde edilen verileri inceleme yöntemiyle yapılmıştır.

Sosyo-ekonomik düzeyi farklı öğrencilerin öğrenimini sürdürdüğü 4 ilköğretim okulu, araştırmanın evreni olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın evreni olarak belirlenen 4 ilköğretim okulunda, 212 öğrenciye araştırmacı tarafından geliştirilen Bilgi Edinme Formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler ışığında şans (random) yöntemiyle 88 öğrencilik örneklem grubu oluşturulmuştur.

Öğrenciler ilk olarak Türkçe öğretmenlerinin gözetiminde kendilerine dağıtılan Bilgi Edinme Formu’nu doldurmuşlardır. İkinci derste, serbest konulu kompozisyon çalışması yapmışlardır. Yaklaşık on beş gün sonra yine Türkçe öğretmenlerinin gözetiminde serbest konulu bir resim çalışması yapmışlar ve yaptıkları resimleri anlatan ikinci kompozisyonu yazmışlardır.

Şans (random) yöntemi ile seçilen öğrencilerin yazdıkları kompozisyonlardaki cümleler incelenmiş; kullanılan kelimeleri, bunların kaç defa ve kaç kişi tarafından kullanıldığını gösteren temel kelime listesi oluşturulmuştur.

Bu temel kelime listesi oluşturulurken şu hususlara dikkat edilmiştir:

1. “birçok, bir şey, hiçbir, birkaç” vb. kelimeler İmlâ Kılavuzu’nda olduğu gibi alındı. Bu kelimeler “bir”, “çok”, “hiç”, “bir” şeklinde bölünmedi.

2. Deyimler, İmlâ Kılavuzu’nda ikili, üçlü şekilleriyle kullanılmamıştır. Bundan dolayı deyimleri oluşturan kelimeler bu çalışmada birbirinden ayrılmıştır: “göze almak” deyimi, “göz” ve “almak” şeklinde alınmıştır.

3. Rakamlar, soru takıları ve “de” bağlacı sayılmadı. Rakam adları temel kelime listesine dahil edildi: bir, birinci, iki, beşinci vb.

4. Kelimeler yazılırken (filimsiler, yardımcı fiille kullanılan kelimeler, ikilemeler hariç) Türk Dil Kurumu İmlâ Kılavuzu (2000)’na bağlı kalındı. Kelimelerin anlamı belirlenirken Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük (1998)’e bağlı kalındı. Özellikle çok anlamlı kelimeleri en kısa şekilde ifade etmede ve listeye

alınacak kelimelerin belirlenmesinde Dr. İlyas Göz'ün “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü” adlı eserinden faydalanılmıştır.

5. Özel kurum ve kuruluş kısaltmaları açılmadı. Bu kısaltmaların açılımında yer alan kelimeler listeye dahil edilmedi.

6. Ancak bazı kısaltmalar açıldı: M.S. , M.Ö. , prof. , yy , vb. bu kısaltmaların açılımında yer alan kelimeler listeye dahil edilmiştir: milattan önce, milattan sonra, yüzyıl, profesör vb.

7. Hiçbir özel isim listeye dahil edilmemiştir:

- İnsan isimleri: Ali, Ayşe vb.
- Yer isimleri: Ankara, Haliç, Avrupa vb.
- Kurum ve kuruluş isimleri: Türk Dil Kurumu, Türkiye Büyük Millet Meclisi vb.
- Para isimleri : Dolar, Lira.
- Tarih adları : 23 Nisan 1920
- Millet, dil, din, mezhep isimleri: Türk, Müslüman vb.

8. Yardımcı fiille kurulan kelimeler, yardımcı fiilleriyle beraber listeye alınmıştır: kaybetmek, bakabilmek, teşekkür etmek vb.

9. Fiillerin isim fiil, sıfat fiil ve zarf fiilleri listeye dahil edilmiştir.

Fiilimsiler üzerinde düzeltmeler yapıldı: “verdikleri” kelimesi, “verdiği”; “okumayan” kelimeleri “okuyan”; “alacakları” kelimesi “alacağı” şeklinde listeye alınmıştır.

10. İmlâ Kılavuzu’nda olmayan bazı kelimeler listeye alındı. Bunlar fark edilmesi için koyu ve italik olarak yazıldı. Bu kelimeler çok az sayıdadır: günümüzde, farkında.

Listede kullanılan anlam ile sözlükteki kök anlamları arasında fark olduğu için bu kelimeler İmlâ Kılavuzu’nda olmadığı hâlde listeye dahil edilmiştir.

11. Fiiller olumlu şekilleriyle listeye alınmıştır.

12. Kelimelerin anlamlarını daha kısa ifade edebilmek için “Değil” anlamına gelen “D” harfi kullanılmıştır.

Elde edilen veriler ışığında, kelime serveti ile sosyo-ekonomik düzey ilişkisini ortaya koyan durum tespiti yapılmıştır.

1.14. Evren

Araştırmanın asıl evrenini, 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Ankara’da ilköğretim okullarının 7. sınıfında okuyan bütün öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin sayısının çok fazla olması ve bütün öğrencilere ulaşmanın zor olması nedeniyle bir evren oluşturulmuştur.

Sosyo-ekonomik düzeyleri farklı öğrencileri bünyesinde taşıdığı için, çalışma evreni Ankara ilinde bulunan aşağıdaki 4 okul ile sınırlandırılmıştır:

1. Altındağ ilçesi Beşikkaya İlköğretim Okulu
2. Çankaya ilçesi Kurtuluş İlköğretim Okulu
3. Keçiören ilçesi Özel Ceceli İlköğretim Okulu
4. Yenimahalle ilçesi Gazi Osman Paşa İlköğretim Okulu

1.15. Örneklem

Araştırmada, şans (random) yöntemiyle seçilmiş 47’si kız, 41’i erkek toplam 88 öğrencilik bir örneklem grubuyla çalışılmıştır.

Araştırmanın evreni olarak belirlenen okulları öğrencilerine Bilgi Edinme Formu uygulandı. Bilgi Edinme Formu’nu dolduran 212 öğrenci, sosyo-ekonomik düzeylerine göre çeşitli kategorilere ayrıldı:

1. Anne-Babası / İkisinden Biri Üniversite Mezunu Öğrenciler
2. Anne-Babası / İkisinden Biri Lise Mezunu Öğrenciler
3. Anne-Babası / İkisinden Biri Ortaokul Mezunu Öğrenciler
4. Anne-Babası / İkisinden Biri İlkokul Mezunu Öğrenciler
5. Anne-Babası / İkisinden Biri Okula Gitmemiş Öğrenciler
6. Geliri Yüksek Olan Ailelerin Çocukları (Aylık Geliri 1,5 milyar ve üzerinde olan.)
7. Geliri Düşük Olan Ailelerin Çocukları (Aylık Geliri asgari ücret olan.)
8. Ana sınıfı / Kreşe Gitmiş Öğrenciler
9. Ana sınıfı / Kreşe Gitmemiş Öğrenciler

Bu kategorilerden şans (random) yöntemiyle seçilen 88 öğrenci, araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Tablo 1: Örneklem Grubunun Okullara Göre Dağılımı

Okul Adı	Anket Uygulanan Öğrenci Sayısı	Örnekleme Alınan Öğrenci Sayısı	Yüzdesi %
Altındağ Beşikkaya İlköğretim Okulu	53	19	35.84
Çankaya Kurtuluş İlköğretim Okulu	55	25	45.45
Keçiören Özel Ceceli İlköğretim Okulu	28	18	34.21
Yenimahalle Gazi Osman Paşa İlköğretim Okulu	76	26	64.28
Toplam	212	88	41.51

Tablo 2: Örneklem Grubunun Cinsiyetine Göre Dağılımı

Okul Adı	Kız	Erkek	Toplam	Yüzdesi %
Altındağ Beşikkaya İlköğretim Okulu	13	6	19	21.60
Çankaya Kurtuluş İlköğretim Okulu	11	14	25	28.41
Keçiören Özel Ceceli İlköğretim Okulu	11	7	18	29.54
Yenimahalle Gazi Osman Paşa İlköğretim Okulu	14	12	26	20.45
Toplam	49	39	88	100

1.16. Kelime Serveti İle İlgili Araştırmalar

Çiftçi (1991) tarafından **“Bir Grup Yükseköğrenim Öğrencisi Üzerinde Kelime Serveti Araştırması”** adlı bir çalışma yapılmıştır.

Araştırma fakülte son sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya veri toplamak için öğrencilere kompozisyon ve otobiyografi yazdırılmıştır. Toplam 102 adet otobiyografi ve kompozisyon metni üzerinde çalışılmıştır. Elde edilen kelimeler alfabetik olarak sıralanmıştır. Toplam 3916 çeşit kelime kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yılmaz (1996) tarafından **“İlkokul Beşinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Kelime Ve Cümle Kadrosu”** konulu bir çalışma yapılmıştır.

Araştırma iki Türkçe kitabı üzerinde yapılmıştır. Bu kitaplarda geçen kelime grupları ve cümle türleri tespit edilmiş ve bunların tasnifi yapılmıştır.

İncelenen kitapların Türkçe öğretimine katkısını belirleyebilmek için beşinci sınıf öğrencilerinden örnek kompozisyonlar alınmıştır.

Yılmaz, araştırma sonunda bu iki kitabın Türkçe öğretimi için yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Tosunoğlu (1998) tarafından **“İlköğretim Okuluna Başlayan Öğrencilerin Okuma-Yazma Öğrenmeden Önceki Kelime Serveti Üzerine Bir Araştırma”** adlı doktora çalışması yapılmıştır.

Araştırma, “İlköğretimin birinci sınıfına başlayan 6-7 yaşlarındaki öğrenciler aktif olarak hangi kelimeleri kullanmaktadırlar? Okula başlayan çocukların okur-yazar hâle getirilebilmeleri için hazırlanacak materyal ders ve araç gereçlerinde kullanılacak bir kelime listesi oluşturulabilir mi?” problemini açıklamak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Ankara ilindeki 3 ilköğretim okulu oluşturmaktadır. Tosunoğlu, araştırmayı ses kaydı yoluyla yapmış ve kelimelerde sıklığı en yüksek olanları belirleyip temel kelime listesi oluşturmuştur. Araştırmada durum tespiti yolu benimsenmiştir.

Araştırmanın sonunda deneklerin 842 cümle, 3365 kelime kullandıkları belirlenmiştir. İlköğrenime başlama yaşına gelen çocukların cümlelerinde yoğun olarak 2’den 7’ye kadar kelime kullandıkları belirtilmiştir.

Çocukların kullandıkları kelime çeşitleri incelenmiş, isimlerin en fazla kullanılan kelime çeşidi olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada deneklerin kullandıkları kelimelerin yapısı, kelime grupları da incelenmiştir.

Gülyüz (1999) tarafından **“Okuduğunu Anlama İle Sözcük Bilgisi Arasındaki İlişkiler”** konulu bir çalışma yapılmıştır.

Araştırma, 1998-1999 öğretim yılında Bursa Merkez İlköğretim okullarında öğrenim gören beşinci sınıf öğrencilerinin “Okuduğunu anlama düzeyleriyle sözcük bilgisi arasındaki ilişkiler ne düzeydedir?” problemini açıklamak amacıyla yapılmıştır. Örneklem grubu şans (random) yöntemiyle belirlenmiştir.

Koçak (1999) tarafından **“Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Kelime Hazinesi İle İlgili Bir Araştırma”** adlı bir çalışma yapılmıştır. 75 öğrenci üzerinde çalışılmıştır. Araştırmaya veri toplamak için denek grubuna kompozisyon ve otobiyografi yazdırılmıştır. Elde edilen kelimeler alfabetik olarak sıralanmıştır. Öğrencilerin en fazla kullandıkları kelimeler, aktif ve pasif kelime servetleri tespit edilmiştir.

Çetinkaya (2002) tarafından **“İlköğretim İkinci Kademe Altıncı Sınıfta Ana Diline Ait Sözcüklerin Öğrenilmesi Ve Kavranılmasına İlişkin Bir Araştırma”** adlı bir araştırma yapılmıştır.

Çetinkaya, araştırmanın amacının, uygun öğretim yöntemlerini kullanarak uzun süreli belleği çalıştırma yoluyla sözcük öğrenimini gözlemlemek ve değerlendirmek olduğunu belirtmiştir.

Araştırmanın evrenini Çanakkale ili merkez ilçesindeki resmî ilköğretim okullarında okuyan 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada 77 öğrencinin verileri değerlendirilmiştir.

Alıştırmalar için eşleştirmeli, boşluk doldurmalı, seçmeli sorular hazırlanmıştır. Aynı tarz sorular arka arkaya sıralanmıştır.

Yurtsever (2002) tarafından **“Beş-Altı Yaş Çocuklarının Kelime Dağarcığı Gelişimine Ana Dil Eğitim Programının Etkisi”** konulu bir çalışma yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ili ilçe merkezlerindeki tüm resmî ve özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocuklar oluşturmaktadır. Araştırma 32 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Yurtsever, ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanmıştır. Deney ve kontrol grubu olmak üzere iki grup kurulmuştur.

Araştırmaya veri toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen “Kelime Dağılımı Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır.

Aydoğan ve Koçak tarafından yapılan **“Okul Öncesi Çocukların Dil Gelişimlerine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi”** adlı bir çalışma yapılmıştır.

Araştırma, Konya Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde bulunan resmî ve özel okul öncesi eğitim kurumlarından rastgele küme örnekleme tekniği ile seçilen 204 çocuktan oluşmuştur.

Araştırmada, çocuk ve ailesiyle ilgili bilgileri toplayabilmek için araştırmacı tarafından geliştirilen “Genel Bilgi Formu” ve Descordes’in Lugatçe Testinin “Tamlama İtemi” kullanılmıştır. Çocukların dil yeteneğini, kelime bilgisini ölçen ve bireysel olarak uygulanan bu test dokuz bölümden oluşmaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler betimsel tablolar hâlinde sunulmuş, çapraz tablolarda gözlenen frekans ve yüzde değerleri üzerinden yorumlar yapılmıştır.

Araştırmada;

1. Çocukların metinde aranan sözcüklere doğru cevap verme oranları,
2. Çocukların metinde aranan sözcüklere doğru cevap verme oranlarının yaşlara ve cinsiyetlere göre dağılımı,
3. Çocukların metinde aranan sözcüklere doğru cevap verme oranlarının devam ettikleri kurumların niteliğine ve devam sürelerine göre dağılımı
4. Çocukların metinde aranan sözcüklere doğru cevap verme oranlarının anne-babaların öğrenim düzeylerine göre dağılımı,
5. Çocukların metinde aranan sözcüklere doğru cevap verme oranlarının kardeş sayılarına göre dağılımı hakkında bilgi verilmiştir.

2. BÖLÜM

2.1. Bulgular

2.1.1. İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Genel Durumu

Araştırmanın çalışma evreni olan Ankara'daki 3'ü resmi, 1'i özel 4 ilköğretim okulundan toplanan veriler incelenmiş ve elde edilen bulgular aşağıya çıkarılmıştır.

Örneklem grubuyla yapılan çalışmada 2414 cümle tespit edilmiştir. Örneklem grubunun kullandığı cümlelerde 16.378 kelime tespit edilmiştir.

Örneklem grubunun kullandığı 2414 cümle, cümle uzunluğu ile kelime sayısı arasındaki ilişkiye göre incelenmiştir. Buna göre;

- 1 kelimelik cümleler, 6 kişi tarafından 7 defa kullanılmıştır.
- 2 kelimelik cümleler, 29 kişi tarafından 53 defa kullanılmıştır.
- 3 kelimelik cümleler, 57 kişi tarafından 128 defa kullanılmıştır.
- 4 kelimelik cümleler, 81 kişi tarafından 232 defa kullanılmıştır.
- 5 kelimelik cümleler, 74 kişi tarafından 290 defa kullanılmıştır.
- 6 kelimelik cümleler, 83 kişi tarafından 282 defa kullanılmıştır.
- 7 kelimelik cümleler, 81 kişi tarafından 249 defa kullanılmıştır.
- 8 kelimelik cümleler, 76 kişi tarafından 216 defa kullanılmıştır.
- 9 kelimelik cümleler, 68 kişi tarafından 177 defa kullanılmıştır.
- 10 kelimelik cümleler, 70 kişi tarafından 168 defa kullanılmıştır.
- 11 kelimelik cümleler, 76 kişi tarafından 152 defa kullanılmıştır.
- 12 kelimelik cümleler, 50 kişi tarafından 109 defa kullanılmıştır.
- 13 kelimelik cümleler, 47 kişi tarafından 84 defa kullanılmıştır.
- 14 kelimelik cümleler, 36 kişi tarafından 64 defa kullanılmıştır.
- 15 kelimelik cümleler, 28 kişi tarafından 57 defa kullanılmıştır.
- 16 kelimelik cümleler, 27 kişi tarafından 35 defa kullanılmıştır.
- 17 kelimelik cümleler, 15 kişi tarafından 21 defa kullanılmıştır.
- 18 kelimelik cümleler, 24 kişi tarafından 29 defa kullanılmıştır.
- 19 kelimelik cümleler, 13 kişi tarafından 17 defa kullanılmıştır.

- 20 kelimelik cümleler, 6 kişi tarafından 7 defa kullanılmıştır.
 21 kelimelik cümleler, 14 kişi tarafından 14 defa kullanılmıştır.
 22 kelimelik cümleler, 4 kişi tarafından 4 defa kullanılmıştır.
 23 kelimelik cümleler, 10 kişi tarafından 10 defa kullanılmıştır.
 24 kelimelik cümleler, 2 kişi tarafından 3 defa kullanılmıştır.
 25 kelimelik cümleler, 1 kişi tarafından 1 defa kullanılmıştır.
 27 kelimelik cümleler, 1 kişi tarafından 1 defa kullanılmıştır.
 30 kelimelik cümleler, 3 kişi tarafından 3 defa kullanılmıştır.

Cümlelerde yoğun olarak 2’den 16’ya kadar kelime kullanıldığı; 1, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 kelimelik cümlelerin daha az kullanıldığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin bazı kelimeleri, birden fazla anlamda kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Kullandığı Çok Anlamlı Kelimeler

açık (anlaşılır)	melek (manevi varlık)
açık (kapalı D.)	melek (uysal kimse)
açık (noksan)	neden (sebebe)
alan (meydan)	neden (zarf)
alan (sektör, konu)	negatif (eksi)
araç (cihaz)	negatif (olumsuz)
araç (taşıt)	nokta (konu, husus)
artık (artan şey)	nokta (yer)
artık (zarf)	sağlam (dayanıklı)
bağ (ilişki)	sağlam (güvenilir)
bağ (üzüm bahçesi)	sınıf (dershane)
baş (baş taraf)	sınıf (kategori)
baş (esas)	sıra (dizi)
baş (organ)	sıra (esnada, zaman)
baş (tv. başında)	sıra (numara, derece)
baş (yönetici)	sıra (oturulacak yer)
boğaz (coğrafyada)	taraf (karşıt)
boğaz (vücutta)	taraf (yer, yön)
büyük (nesne)	tarih (geçmiş)
büyük (önemli)	tarih (takvimde)
çevre (etraf, kenar)	temel (esas)
çevre (ortam)	temel (gerekli öge)
dal (ağaçta)	tepe (coğrafyada)
dal (brans, bölüm)	tepe (en üst bölüm)

derin (etkili)	toprak (arazi)
derin (sığ D.)	toprak (ülke)
ders (ibret)	toprak (yerde)
ders (okulda)	yakın (dost, akraba)
dil (lisan)	yakın (uzak D.)
dil (organ)	yay (eğri çizgi)
doğru (dürüst)	yay (okçulukta)
doğru (gerçek)	yemek (eylem)
doğru (zarf)	yemek (yiyecek)
dünya (gezegen)	yer (ayakla basılan taban)
dünya (herkes)	yer (durum, vaziyet, konum)
hâkim (egemen)	yer (görev, makam)
hâkim (yargıç)	yer (sandalye)
hava (cisim)	yer (toprak)
hava (meteorolojide)	yol (çare, yöntem)
hayır (iyilik)	yol (gaye, uğur, maksat)
hayır (ünlem)	yol (ulaşımda)
kalkan (korunmalık)	yön (açı, cihet)
kalkan (silah)	yön (taraf, yan)
kaynak (imkân)	yuva (ev)
kaynak (neden, köken)	yuva (hayvanlar için)
kaynak (pınar)	yüz (sayı)
kesim (eylem)	yüz (vücutta)
kesim (kısım, sektör)	zor (güçlülükle)
koruma (eylem)	zor (kolay D.)
koruma (koruyan kişi)	zor (sıkıntı)

Tablo 4: İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Genel Durumu

OKULLAR	Toplam Kelime Çeşidi	Toplam Cümle Sayısı	Metinlerin Cümle Ortalaması	Toplam Kelime Sayısı	Metinlerin Kelime Ortalaması	Cümlelerin Ort. U (Kelime Sayısı E
Altındağ Beşikkaya İlköğretim Okulu	989	524	14	3.183	84	2'den 12'ye
Çankaya Kurtuluş İlköğretim Okulu	1302	584	12	3.892	78	2'den 15'e
Keçiören Özel Ceceli İlköğretim Okulu	1186	449	13	3.354	93	3'den 15'e
Yenimahalle Gazi Osman Paşa İlköğretim Okulu	1641	857	16	5.949	114	2'den 16'ya
TOPLAM	5118	2414	14	16.378	92	2'den 16'ya

2.1.2. Anne-Babanın Öğrenim Düzeyi İle Çocuğun Kelime Serveti Arasındaki İlişki

Tablo 5: Anne-Babanın Öğrenim Düzeyine Göre Öğrencilerin Dağılımı

OKUL	Üniversite Mezunu		Lise Mezunu		Ortaokul Mezunu		İlkokul Mezunu		Okula Gitmemiş	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Altındağ Beşikkaya İlköğretim Okulu	2	-	1	2	1	-	3	-	-	1
Çankaya Kurtuluş İlköğretim Okulu	1	2	1	2	1	2	-	1	-	-
Keçiören Özel Ceceli İlköğretim Okulu	2	2	3	-	-	-	-	-	-	-
Yenimahalle G.O. Paşa İlköğretim Okulu	2	1	1	2	1	-	-	2	-	-
TOPLAM	7	5	6	6	3	2	3	3	-	1

a. Anne-Babası / İkisinden Biri Üniversite Mezunu Olan Öğrencilerin Kelime Serveti

Anne-babası veya ikisinden biri üniversite mezunu olan öğrencilerin kelime serveti incelendi. Öğrencilerin farklı okullardan olmasına , kız erkek eşitliğine, benzer sosyo-ekonomik şartlara sahip olmasına dikkat edildi.

Örnekleme grubundan 5’i erkek, 7’si kız toplam 12 öğrenci seçildi. Bu 12 öğrencinin kompozisyon kağıtları incelendi.

Seçilen 12 öğrencinin toplam 2752 kelime kullandığı tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin, kompozisyonlarını ortalama 115 kelime ile yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin 1081 çeşit kelime kullandıkları tespit edilmiştir. 663 kelime 1 defa kullanılmıştır. “bir” kelimesi 63 defa kullanılarak en fazla kullanılan kelime olmuştur. Bunun yanında “ve” kelimesi 56 defa, “insan” kelimesi 48 defa, “için” kelimesi 33 defa, “gün” kelimesi 32 defa, “anne” kelimesi 30 defa kullanılmıştır.

Öğrencilerin toplam 416 cümle kullandıkları tespit edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin ortalama 17 cümlelik kompozisyonlar yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin en fazla 7 kelimelik cümleler kullandıkları belirlenmiştir. 53 defa 7 kelimelik cümle kullanılmıştır. Cümlelerde yoğun olarak 3’den 14’e kadar kelime kullanıldığı; 1, 2, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 kelimelik cümlelerin daha az kullanıldığı belirlenmiştir.

b. Anne-Babası / İkisinden Biri Lise Mezunu Olan Öğrencilerin Kelime Serveti

Anne-babası veya ikisinden biri lise mezunu olan öğrencilerin kelime serveti incelendi. Öğrencilerin farklı okullardan olmasına , kız erkek eşitliğine, benzer sosyo-ekonomik şartlara sahip olmasına dikkat edildi.

Örnekleme grubundan 6’sı kız, 6’sı erkek toplam 12 öğrenci seçildi. Bu 12 öğrencinin kompozisyon kağıtları incelendi.

Seçilen 12 öğrencinin kompozisyonlarında toplam 2176 kelime tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin, kompozisyonlarını ortalama 91 kelime ile yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin 852 çeşit kelime kullandıkları tespit edilmiştir. 493 kelime 1 defa kullanılmıştır. “ve” kelimesi 65 defa kullanılarak en fazla kullanılan kelime olmuştur. Bunun yanında “bu” kelimesi 43 defa, “biz” kelimesi 33 defa, “olmak” kelimesi 27 defa kullanılmıştır.

Öğrencilerin toplam 302 cümle kullandıkları tespit edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin ortalama 13 cümlelik kompozisyonlar yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin, en fazla 6 kelimelik cümleler kullandıkları tespit edilmiştir. 46 defa 6 kelimelik cümle kullanılmıştır.. Cümlelerde yoğun olarak 3’den 12’ye kadar kelime kullanıldığı; 1, 2, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 25, 30 kelimelik cümlelerin daha az kullanıldığı belirlenmiştir.

c. Anne-Babası / İkisinden Biri Okula Gitmemiş, İlkokul veya Ortaokul Mezunu Olan Öğrencilerin Kelime Serveti

Anne-babası / ikisinden biri okula gitmemiş, ilkokul veya ortaokul mezunu olan öğrencilerin kelime serveti incelendi. Öğrencilerin farklı okullardan olmasına, kız erkek eşitliğine, benzer sosyo-ekonomik şartlara sahip olmasına dikkat edildi.

Örneklem grubundan yöntemiyle 6'sı kız, 6'sı erkek toplam 12 öğrenci seçildi. Bu 12 öğrencinin kompozisyon kağıtları incelendi.

Seçilen 12 öğrencinin kompozisyonlarında toplam 1974 kelime tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin, kompozisyonlarını ortalama 82 kelime ile yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin 793 çeşit kelime kullandıkları tespit edilmiştir. 466 kelime 1 defa kullanılmıştır. “ve” kelimesi 56 defa kullanılarak en fazla kullanılan kelime olmuştur. Bunun yanında “insan” kelimesi 46 defa, “öğretmen” kelimesi 35 defa, “bir” kelimesi 34 defa, “biz” kelimesi 27 defa kullanılmıştır.

Öğrencilerin toplam 304 cümle kullandıkları tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin, ortalama 13 cümlelik kompozisyonlar yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin en fazla 5 kelimelik cümleler kullandıkları tespit edilmiştir. 52 defa 5 kelimelik cümle kullanmışlardır. Cümlelerde yoğun olarak 3'den 11'e kadar kelime kullanıldığı; 1, 2, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 30 kelimelik cümlelerin daha az kullanıldığı belirlenmiştir.

2.1.3. Ailenin Geliri İle Çocuğun Kelime Serveti Arasındaki İlişki

Tablo 6: Ailenin Gelirine Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Yüksek Gelirli Ailelerin Çocukları		Düşük Gelirli Ailelerin Çocukları	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Altındağ Beşikkaya İlköğretim Okulu	-	-	3	1
Çankaya Kurtuluş İlköğretim Okulu	2	1	1	2
Keçiören Özel Ceceli İlköğretim Okulu	2	1	-	-
Yenimahalle Gazi Osman Paşa İlköğretim Okulu	-	2	-	1
TOPLAM	4	4	4	4

a. Geliri Yüksek Olan Ailelerin Çocuklarının Kelime Serveti

Ailesinin bir aylık geliri 1.5 milyar veya daha fazla olan öğrencilerin kelime serveti incelendi. Öğrencilerin farklı okullardan olmasına , kız erkek eşitliğine, benzer sosyo-ekonomik şartlara sahip olmasına dikkat edildi.

Örneklem grubundan 4'ü kız, 4'ü erkek toplam 8 öğrenci seçildi. Bu 8 öğrencinin kompozisyon kağıtları incelendi.

Seçilen 8 öğrencinin kompozisyonlarında toplam 1253 kelime tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin, kompozisyonlarını ortalama 78 kelime ile yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin 554 çeşit kelime kullandıkları tespit edilmiştir. 335 kelime 1 defa kullanılmıştır. “insan” kelimesi 38 defa kullanılarak en fazla kullanılan kelime olmuştur. Bunun yanında “ve” kelimesi 30 defa, “bir” kelimesi 27 defa, “olmak” kelimesi 23 defa kullanılmıştır.

Öğrencilerin toplam 189 cümle kullandıkları tespit edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin ortalama 12 cümlelik kompozisyonlar yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin en fazla 8 kelimelik cümleler kullandıkları tespit edilmiştir. 24 defa 8 kelimelik cümle kullanılmıştır. Cümlelerde yoğun olarak 4'den 11'e kadar kelime kullanıldığı; 1, 2, 3, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 27 kelimelik cümlelerin daha az kullanıldığı belirlenmiştir.

b. Geliri Düşük Olan Ailelerin Çocuklarının Kelime Serveti

Asgari ücret ile geçinen ailelerin çocuklarının kelime serveti incelendi. Öğrencilerin farklı okullardan olmasına, kız erkek eşitliğine, benzer sosyo-ekonomik şartlara sahip olmasına dikkat edildi.

Örneklem grubundan 4'ü erkek, 4'ü kız toplam 8 öğrenci seçildi. Bu 8 öğrencinin kompozisyon kağıtları incelendi.

Seçilen 8 öğrencinin kompozisyonlarında toplam 1801 kelime tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin, kompozisyonlarını ortalama 113 kelime ile yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin 698 çeşit kelime kullandıkları tespit edilmiştir. 406 kelime 1 defa kullanılmıştır. “ve” kelimesi 41 defa kullanılarak en fazla kullanılan kelime olmuştur. Bunun yanında “bu” kelimesi 30 defa, “öğretmen” kelimesi” 26 defa, “o” kelimesi 27 defa, “su” kelimesi 23 defa kullanılmıştır.

Öğrencilerin toplam 301 cümle kullandıkları tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin, ortalama 19 cümlelik kompozisyonlar yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin en fazla 4 kelimelik cümleler kullandıkları tespit edilmiştir. 42 defa 4 kelimelik cümle kullanılmıştır. Cümlelerde yoğun olarak 3’den 9’a kadar kelime kullanıldığı; 1, 2, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21 kelimelik cümlelerin daha az kullanıldığı belirlenmiştir.

2.1.4. Okul Öncesi Eğitim İle Kelime Serveti Arasındaki İlişki

Tablo 7: Okul Öncesi Eğitime Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Ana sınıfı/Kreşe Giden Çocuklar		Ana sınıfı/Kreşe Gitmeyen Çocuklar	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Altındağ Beşikkaya İlköğretim Okulu	2	-	1	2
Çankaya Kurtuluş İlköğretim Okulu	-	2	2	1
Keçiören Özel Ceceli İlköğretim Okulu	2	3	2	1
Yenimahalle Gazi Osman Paşa İlköğretim Okulu	2	1	1	2
TOPLAM	6	6	6	6

a. Ana Sınıfına / Kreşe Gitmiş Öğrencilerin Kelime Serveti

Ana sınıfına veya kreşe gitmiş öğrencilerin kelime serveti incelenmiştir. Öğrencilerin farklı okullardan olmasına, kız erkek eşitliğine, benzer sosyo-ekonomik şartlara sahip olmasına dikkat edildi.

Örneklem grubundan 6'sı erkek, 6'sı kız toplam 12 öğrenci seçildi. Bu 12 öğrencinin kompozisyon kağıtları incelendi.

Seçilen 12 öğrencinin kompozisyonlarında toplam 2202 kelime tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin, kompozisyonlarını ortalama 92 kelime ile yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin 812 çeşit kelime kullandıkları tespit edilmiştir. 458 kelime 1 defa kullanılmıştır. “bir” kelimesi 53 defa kullanılarak en fazla kullanılan kelime olmuştur. Bunun yanında “olmak” kelimesi 46 defa, “bu” kelimesi 30 defa, “ben” (zamir) kelimesi 29 defa, “kendi” ve “okul” kelimeleri 20'şer defa kullanılmıştır.

Öğrencilerin kompozisyonlarında toplam 315 cümle tespit edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin ortalama 13 cümlelik kompozisyonlar yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin en fazla 7 kelimelik cümleler kullandıkları tespit edilmiştir. 40 defa 7 kelimelik cümle kullanılmıştır. Cümlelerde yoğun olarak 4'den 13'e kadar kelime kullanıldığı; 1, 2, 3, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23 kelimelik cümlelerin daha az kullanıldığı belirlenmiştir.

b. Ana Sınıfına / Kreşe Gitmemiş Öğrencilerin Kelime Serveti

İlköğretime başlamadan önce ana sınıfına veya kreşe gitmemiş öğrencilerin kelime serveti incelenmiştir. Öğrencilerin farklı okullardan olmasına, kız erkek eşitliğine, benzer sosyo-ekonomik şartlara sahip olmasına dikkat edildi.

Örneklem grubundan 6'sı kız, 6'sı erkek toplam 12 öğrenci seçildi. Bu 12 öğrencinin kompozisyon kağıtları incelendi.

Seçilen 12 öğrencinin kompozisyonlarında toplam 1774 kelime tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin, kompozisyonlarını ortalama 74 kelime ile yazdıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin 692 çeşit kelime kullandıkları tespit edilmiştir. 395 kelime 1 defa kullanılmıştır. “insan” kelimesi 68 defa kullanılarak en fazla kullanılan kelime olmuştur. Bunun yanında “ve” kelimesi 56 defa, “olmak” kelimesi 43 defa, “bir” kelimesi 35 defa, “bu” kelimesi 32 defa, “biz” kelimesi 28 defa kullanılmıştır.

Öğrencilerin kompozisyonlarında, toplam 249 cümle tespit edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin ortalama 10 cümlelik kompozisyonlar yazdıklarını göstermektedir.

Öğrenciler en fazla 5 kelimelik cümleler kullanmışlardır. 29 defa 5 kelimelik cümleler kurulmuştur. Cümlelerde yoğun olarak 4'den 12'ye kadar kelime kullanıldığı; 1, 2, 3, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, kelimelik cümlelerin daha az kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 8: Kelime Servetinin Sosyo-Ekonomik Düzey İle İlişkisi

	Kız	Erkek	Toplam Kelime Çeşidi	Toplam Cümle Sayısı	Metinlerin Cümle Ortalaması	Toplam Kelime Sayısı	Metinlerin Kelime Ortalaması	Cümlelerin Or Uzunluğu (Kelime Sayısı Bakır
Üniversite Mezunu Anne-Babaların Çocukları	7	5	1081	416	17	2.752	115	3'den 14'e kad
Lise Mezunu Anne-Babaların Çocukları	6	6	852	302	13	2.176	91	3'den 12'ye kac
Ortaokul, İlkokul Mezunu Anne-Babaların Çocukları	6	6	793	304	13	1.974	82	3'den 11'e kad
Geliri Yüksek Olan Anne-Babaların Çocukları	4	4	554	189	12	1.253	78	4'den 11'e kad
Geliri Düşük Olan Anne-Babaların Çocukları	4	4	698	301	19	1.081	113	3'den 9'a kad
Ana Sınıfına / Kreşe Gitmiş Öğrenciler	6	6	812	315	13	2.202	92	4'den 13'e kad
Ana Sınıfına / Kreşe Gitmemiş Öğrenciler	6	6	692	249	10	1.774	74	4'den 12'ye kac
Toplam	39	37	5.482	2.076	14	13.212	92	2'den 14'e kad

2.2. Sonuç

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin kullandıkları kelimeleri; kelime serveti ile sosyo-ekonomik düzey ilişkisini ortaya koymaktır.

Şans (random) yöntemi ile seçilmiş 88 öğrenci üzerinde yapılan bu araştırmadan aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

1. Üniversite mezunu anne-babaların çocukları, öğrenim düzeyi üniversitenin altında olan anne-babaların çocuklarından daha fazla kelime bilmektedirler.

Lise mezunu anne-babaların çocukları, öğrenim düzeyi lisenin altında olan anne-babaların çocuklarından daha fazla kelime bilmektedirler.

Buradan anlaşılabacağı üzere, anne-babaların öğrenim düzeylerinin artışına paralel olarak çocukların kelime servetinde bir artış olmaktadır.

2. Üniversite mezunu anne-babaların çocukları; öğrenim düzeyi üniversitenin altında olan anne-babaların çocuklarına göre, kompozisyonlarındaki cümle ve kelime sayısı, cümle uzunluğu bakımından daha başarılıdır.

Lise mezunu anne-babaların çocukları; öğrenim düzeyi lisenin altında olan anne-babaların çocuklarına göre, kompozisyonlarındaki kelime sayısı ve cümle uzunluğu bakımından daha başarılıdır.

Buna göre, anne-babaların öğrenim düzeyleri ile çocukların cümle ve kelime sayısındaki; cümle uzunluğundaki başarıları arasında pozitif bir ilişki vardır.

3. Geliri yüksek ailelerin çocukları, geliri düşük ailelerin çocuklarından daha az kelime bilmektedirler. Buna göre yüksek gelir, çocukların kelime servetinin zenginleşmesinde etkili bir faktör değildir.

4. Geliri düşük ailelerin çocukları, geliri yüksek ailelerin çocuklarına göre kompozisyonlarındaki cümle ve kelime sayısı bakımından daha başarılıdır. Buna göre yüksek gelir, çocukların kompozisyonlarındaki cümle ve kelime sayısını artıran bir faktör değildir.

Yüksek gelirin, kompozisyonlardaki cümle uzunluğunu olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.

5. Ana sınıfına / kreşe gitmiş çocuklar, ana sınıfına / kreşe gitmemiş çocuklardan daha fazla kelime bilmektedirler. Bu durum, çocukların kelime

servetlerinin gelişmesinde ana sınıfının / kreşin önemli bir etken olduğunu göstermektedir.

6. Ana sınıfına / kreşe gitmiş çocuklar; ana sınıfına / kreşe gitmemiş çocuklara göre kompozisyonlarındaki cümle ve kelime sayısı, cümle uzunluğu bakımından daha başarılıdır. Buradan anlaşılabacağı gibi, ana sınıfı / kreş, çocukların cümle ve kelime sayısını, cümle uzunluğunu artırmaktadır.

7. Kompozisyonlarda 3253 çeşit kelime tespit edilmiştir. 1504 çeşit kelime 1 defa kullanılmıştır.

8. İlköğretim 7. sınıf öğrencileri, ortalama 92 kelimelik kompozisyonlar yazmaktadırlar.

9. İlköğretim 7. sınıf öğrencileri, ortalama 14 cümlelik kompozisyonlar yazmaktadırlar.

10. İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin cümlelerinde, 1'den 30'a kadar kelime kullandıkları tespit edilmiştir. Öğrenciler, kompozisyonlarında çoğunlukla, 5-6 kelimelik cümleler kullanmaktadırlar.

11. İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin en fazla kullandığı 10 kelime aşağıda verilmiştir:

ve: 413 defa

bir: 358

insan: 353

bu: 255

olmak: 240 defa

için: 178

biz: 170 defa

o: 123 defa

ben (zamir): 122 defa

çok: 117 defa

2.3. Öneriler

1. Türkçe öğretiminde başarının yakalanması için her seviyeye göre temel kelime listeleri oluşturulmalıdır.

2. Öğrencilerin kelime servetini geliştirmek için konunun uzmanları tarafından bilimsel metot ve teknikler geliştirilmelidir. Çeşitli kurslar yoluyla bu metot ve teknikler öğretmenlere öğretilmelidir. Kelime öğretiminde bu metot ve teknikler kullanılmalıdır.

3. Her derste sözcük öğretimi yapılabilir. Öğretmen, herhangi bir derste gerekli gördüğü kelime veya kelimeleri dersin akışını bozmadan öğretmelidir.

4. Öğretilen kelimenin birden fazla anlamı olabileceği göz önünde bulundurulmalı, kelimeler mutlaka cümle içinde öğretilmelidir.

5. Öğretmenler, öğrencilerin dil becerilerini değerlendirirken öğrencilerinin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik şartları göz önünde bulundurmalıdırlar.

6. İlköğretim öğrencileri için hazırlanan sözlüklerde kelimelerin eş, karşıt, terim, mecaz anlamlarına; kelimenin doğru kullanıldığı örnek cümlelere yer verilmelidir.

7. Öğrencilerin kelime servetini geliştirmek sadece Türkçe öğretmenlerinden beklenmemelidir. Öğrenciler her derste, her konuda kelime hazinelerinde olmayan kelime veya kelimeler ile karşılaşmaktadırlar. Bu sebeple bütün öğretmenler öğrencilerin kelime servetinin gelişmesinden sorumlu olduklarını bilmelidir.

8. Kelimelerin çeşitli anlamları, imlâsı ve telaffuzu birlikte öğretilmelidir.

9. Kelime serveti araştırmalarından elde edilen bulgular ders kitabı, roman, hikaye, dergilerde kullanılmalıdır.

10. Okul öncesi eğitim yaygınlaştırılmalı, bütün çocukların okul öncesi eğitim kurumlarından faydalanması için çalışmalar yapılmalıdır.

11. Öğrencilerin öğretilen kelimeleri unutmaması ve bu kelimelerin kalıcı olması için ders kitaplarında tekrarlara yer verilmelidir.

12. Anne-babalar, kelime servetinin önemini bilmeli ve bu konuda duyarlı olmalıdırlar. Bunun gerçekleşmesi için öğretmenler, kelime servetinin önemini velilere anlatmalı; anne-babalara yönelik seminerlerde bu konuya yer verilmelidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. Kelime Listesi

A	Kaç Defa Kullanıldı?	Kaç Kişi Kullandı?	K	Kaç Defa Kullanıldı?	Kaç Kişi Kullandı?
acaba	6	3	karşılaşınca	1	1
acı	7	6	karşılaşmak	5	4
acıma	1	1	karşılayabilmek	2	1
acımak	1	1	karşılık	9	5
acımasız	1	1	karşılıksız	3	2
acımasızlık	1	1	kart (oyunda,kumarda)	2	1
aç	1	1	kasaba	1	1
açabilmek	1	1	kasım	1	1
açı	4	2	kasıt	1	1
açık (anlaşılır)	1	1	katetmek	1	1
açık (kapalı D.)	2	2	katı (hoşgörüsüz)	1	1
açık (noksan)	2	1	katılmak	1	1
açıkça	1	1	kâtip	1	1
açıklama	1	1	katkı	4	4
açıklamak	2	2	katmak	5	5
açıklayabilmek	1	1	kaval	1	1
açılabilmek	1	1	kavga	8	4
açılacağı	1	1	kavga etmek	2	2
açılmak	5	5	kavram	5	5
açıp	2	2	kavurucu	1	1
açmak	8	8	kavuşma	1	1
açtığı	1	1	kavuşmak	5	4
ad	12	10	kayalık	1	1

ada	3	1	kaybetmek	10	7
adalet	6	2			
adaletsizlik	1	1	kaygan	1	1
adam	7	5	kayıp	3	2
adamak	1	1	kayıрма	2	1
âdet (alışkı)	4	4	kaymak (eylem)	1	1
adım	2	1	kaynak (imkân)	2	2
	1	1	kaynak (neden, köken)	6	5
adlandırdığı					
adres	2	2	kaynak (pınar)	1	1
afet (felâket)	2	1	kaynana	1	1
affetmek	1	1	kaynaşma	1	1
ağaç	45	21	kaza (kötü olay)	3	2
ağartmak	1	1	kazanacak	1	1
ağır (çetin)	5	5	kazanarak	1	1
ağırlık	2	2	kazandığı	4	4
ağız (organ)	1	1	kazandırmak	4	3
ağlamak	1	1	kazanma	6	4
ağlayış	1	1	kazanmak	15	9
ah	4	4	kedi	2	1
ahır	1	1	kefensiz	1	1
ahlâkî	1	1	keklik	1	1
ahlâklı	1	1	kelime	7	4
aile	27	12	kenar	11	9
ailecek	2	2	kendi	110	42
ait	3	3	kedi başına	1	1
ak	1	1	kendi kendine	1	1
akan	1	1	kendiliğinden	2	2
akarsu	2	2	kent	1	1
akçe	1	1	kentleşmek	2	1

akıl	23	15	kere	7	5
akıllı	10	16	kesilince	1	1
akıp	1	1	kesilme	1	1
akmak	3	3	kesilmek	4	3
akraba	1	1	kesim (bölge)	1	1
aksine	3	3	kesim (kısım, sektör)	1	1
akşam	8	7	kesin	3	2
akşamüzeri	2	2	kesme	1	1
aktarmak	1	1	kesmek	3	2
aktif	1	1	keşfetmek	1	1
al (kırmızı)	1	1	keşke	4	3
alabilmek	3	2	kılan	2	2
alacağı	1	1	kılıç	3	1
alan (meydan)	4	2	kılmak	3	2
alan (sektör, konu)	7	6	kınamak	1	1
alarak	2	2	kıpır kıpır	2	1
alay etmek	2	1	kıpırdatmak	1	1
aldığı	6	4	kırgın	1	1
âlem (dünya, herkes)	1	1	kırılma	2	2
alet	2	2	kırınca	1	1
alfabe	1	1	kırmak	9	6
algılamak	1	1	kırmızı	3	3
alınan	1	1	kırsal	2	2
alınma	1	1	kısa	4	3
alınmak	3	2	kısaca	15	7
alıp	1	1	kısaltmak	1	1
alışkanlık	9	6	kısım	3	2
alışmak	3	1			

alıştırma	1	1	kısıtlama	2	1
alışveriş	5	1	kısıtlanmak	2	1
alkol	2	1	kıskanç	1	1
alma	2	2	kıskançlık	1	1
almadan	1	1	kıskanılmak	1	1
almak	25	20	kıskanmak	1	1
alt	17	13	kısmak	3	2
alt yazılı	1	1	kış	3	1
alternatif	1	1	kışın	1	1
altı	1	1	kıvrılıp	1	1
altmış	1	1	kıyafet	1	1
ama	99	46	kıyaslamak	2	2
amaç	18	9	kıyı	3	1
amaçlanmak	1	1	kıymet	3	2
amele	1	1	kıymetli	3	3
ampul	1	1	kız	24	10
an	15	13	kızdığı	1	1
ana dili	1	1	kızgın	1	1
ana düşünce	1	1	kızmak	4	4
ancak	18	11	kibirli	1	1
anılma	2	1	kilitlemek	1	1
anımsanmak	1	1	kilitlenmek	2	2
anıt	1	1	kilo	1	1
Ankara keçisi	1	1	kim	5	5
anladığı	1	1	kimi	8	6
anlam	7	5	kimisi	3	3
anlama	1	1	kimse	23	15
anlamak	15	12	kimya	1	1
anlamalı	2	1	kimyasal	1	1
anlamsız	1	1	kin	2	2

anlaşabilmek	1	1	kir	1	1
anlaşıldığı	1	1	kira	1	1
anlaşılma	1	1	kirlenme	1	1
anlaşılma	1	1	kirletmek	7	6
anlaşmak	3	3	kirlettiği	1	1
anlatabilmek	2	2	kirli (pis)	4	4
anlatan	2	2	kirlilik	13	7
anlatılan	1	1	kişi	54	18
anlatılmak	3	2	kişilik	8	6
anlatış	1	1	kişilikli	4	3
anlatma	5	3	kitap	55	11
anlatmak	21	18	kitle (topluluk)	4	4
anlayan	2	2	kocaman	1	1
anlayış	2	2	koku	2	2
anlık	2	2	kola (içecek)	1	1
anne	62	19	kolay	4	4
anneanne	4	3	kolayca	1	1
ara	36	20	kolaylaşmak	4	4
araba	18	8	kolaylaştıran	2	2
aracılık	1	1	kolaylaştırmak	5	5
araç (cihaz)	6	3	kolaylık	1	1
araç (taşıt)	5	2	kolej	1	1
aramak	3	3	kollamak	1	1
araştırma	2	2	koltuk (sandalye, mobilya)	1	1
arazi	2	2	komik	1	1
arı	4	2	komite	1	1
arka	8	7	komşu	2	1
arkadaş	60	18	komutan	1	1
arkadaş olmak	4	1	konforlu	1	1

arkadaşlık	15	6	kongre	1	1
armağan	1	1	konmak	1	1
armağan etmek	1	1	kontrol	2	2
arpa	1	1	konu	26	12
art	1	1	konulmak	1	1
artarak	1	1	konusabilmek	1	1
artı	1	1	konusan	2	2
artık (artan şey)	4	2	konusma	10	7
artık (zarf)	7	6	konusmak	13	4
artırıp	1	1	konusuğu	1	1
artırmak	1	1	konusup	1	1
artist	1	1	koparmak	1	1
artma	1	1	kopmak	5	3
artmak	7	4	koridor	3	1
arzu	1	1	korkma	1	1
asabi	3	1	korkmuş	1	1
asalet	1	1	korkulacak	1	1
asıl	3	3	korkutmak	1	1
asır	1	1	koruduğu	1	1
asker	1	1	koruma (eylem)	8	4
	1	1	koruma (koruyan kişi)	4	1
askerlik					
asla	8	8	korumak	38	20
aslan	9	2	korunma	4	4
aslında	15	12	koruyan	1	1
asmak	1	1	koruyucu	2	2
aşığı	3	3	koruyup	1	1
aşığı yukarı	1	1	koşma (eylem)	3	3
aşırı	2	2	koşmak	6	6
aşk	1	1	koşu	1	1

aşmak	1	1	koşul	10	7
at	2	1	koşup	1	1
ata	4	3	kovalama	1	1
atak (akın)	1	1	kovuk	1	1
atarak	1	1	kovulmak	1	1
atasözü	20	8	koyabilmek	1	1
ateş (ısı ve ışık)	1	1	koymak	7	7
atık	2	2	koyu	1	1
atılacak	1	1	koyun	5	1
atıldığı	2	2	köfte	1	1
atılma	1	1	kök (bitkilerde)	1	1
atılmak	3	2	köklü	3	3
atınca	1	1	köksüz	1	1
atıp	1	1	köpek	3	2
atış	2	1	körüklemek	1	1
atkı	1	1	köşe	2	1
atlamak	1	1	kötü	34	15
atlatmak	1	1	kötülük	2	2
atlattığı	1	1	köy	14	8
atlayan	1	1	köylü	1	1
atlayıp	1	1	kral	3	2
atlı	1	1	kraliyet	1	1
atma	3	2	krallık	1	1
atmak	21	9	kucak	1	1
attığı	2	2	kuğu	1	1
av	1	1	kul	1	1
avantaj	3	2	kulak	2	2
avuç dolusu	1	1	kule	11	2
avukat	1	1	kullanabilmek	1	1
avukatlık	3	1	kullanan	1	1

ay (takvimde)	6	5	kullandığı	2	2
ay yıldız	3	3	kullanılan	3	3
ayak	11	7	kullanıldığı	2	2
ayakkabı	1	1	kullanılma	3	2
ayaklanmak	1	1	kullanılmak	6	5
aydınlanmak	1	1	kullanım	9	1
aydınlatmak	9	5	kullanıp	1	1
aydınlık	4	3	kullanma	4	3
ayet	8	1	kullanmak	19	11
ayı	1	1	kulübe	1	1
ayıran	1	1	kulüp	1	1
ayna	1	1	kumandan	1	1
aynı	19	14	kumaş	1	1
ayrı	3	1	kumral	1	1
ayrı ayrı	3	3	kurabilmek	2	1
ayrıca	9	8	kurak	3	3
ayrılık	2	2	kural	9	5
ayrılmak	4	4	kurban (felâkete uğramış)	1	1
ayrıştırılma	1	1	kurduğu	1	1
ayrıştırılmak	1	1	kurmak	6	5
az	8	6	kurs	2	2
azalan	1	1	kursak	1	1
azaldığı	1	1	kurt	5	4
azalma	4	4	kurtarabilmek	1	1
azalmak	12	7	kurtaran	1	1
azaltabilmek	1	1	kurtarıcı	1	1
azaltılabilmek	1	1	kurtarılmak	1	1
azaltmak	3	3	kurtarmak	9	7
azılı	1	1	kurtulmak	3	3

azim	2	1	kurtuluş	4	3
			kurulma	1	1
B	Kaç Defa	Kaç Kişi	kurulmak	2	2
	Kullanıldı?	Kullandı?	kuruluş	1	1
			kurum (kuruluş)	1	1
baba	42	15	kuruma	1	1
baba ocağı	1	1	kurumak	3	2
baba olmak	1	1	kuruş	1	1
babaanne	3	1	kusur	1	1
bağ (ilişki)	3	3	kuş	19	7
bağ (üzüm	4	3		3	3
bahçesi)			kuşak (nesil)		
bağımlı	3	2	kuşkusuz	1	1
bağımlılık	1	1	kutlamak	3	2
bağımsız	4	4	kutlandığı	1	1
bağımsızlık	17	8	kutlanmak	1	1
bağırma	1	1	kutsal	3	1
bağırmak	3	2	kutu	1	1
bağış	1	1	kuvvet	1	1
bağlamak	1	1	kuyruk (insan sırası)	1	1
bağlanma	1	1	kuzen	2	1
bağlayan	3	2	kuzey	1	1
bağı (ilişkili)	4	3	kuzu	1	1
bahar	4	3	küçük	27	13
bahçe	2	2	küçüklük	1	1
bahsetmek	6	4	küçülmek	2	1
bahşetmek	2	2	kültür	6	4
baka baka	3	1	kültürel	2	1
bakabilmek	1	1	kültürlü	5	4
bakan	1	1	kültürsüz	1	1

bakarak	1	1	kümes	1	1
bakıldığı	2	1	küsmek	1	1
bakılmak	2	2	kütüphane	1	1
bakım	1	1	L	Kaç Defa	Kaç Kişi
bakımından	1	1		Kullanıldı?	Kullandı?
bakınca	1	1	lâf	3	2
bakıp	1	1	lâmba	1	1
bakma	3	3	lâyık	1	1
bakmak	18	8	lâzım	1	1
bakteri	4	2	lâzım olmak	1	1
baktığı	10	7	lider	3	2
bal özü	2	1	lise	4	3
balçık	1	1	liseli	1	1
balkon	1	1	lokanta	1	1
ballandır					
ballandır	1	1	lütfe	1	1
baloncu	1	1	M	Kaç Defa	Kaç Kişi
bambaşka	1	1		Kullanıldı?	Kullandı?
bana	24	17			
banyo yapmak	1	1	maalesef	3	3
bar (eğlence yeri)	2	1	macera	2	2
bardak	2	1	maç	3	1
barındıran	1	1	madde (nesne)	11	4
barış	15	6	maddî	3	3
barışık	1	1	mafya	2	1
barışmak	7	3	magazin	1	1
barut (patlayıcı)	3	2	mağara	3	2
basamak	1	1	mağlûp olmak	1	1
basın	2	2	mahalle	4	2
basit	1	1	mahkûm	2	2

basketbol	1	1	mahsus	1	1
baskı (zorlama)	1	1	mahvolmak	1	1
baskın (kısa süreli saldırı)	2	1	maksat	1	1
basmak	2	2	mal (varlık)	2	1
bastığı	1	1	mal olmak	2	2
bastıra bastıra	1	1	maliye	1	1
baş (baş taraf)	8	7	mancınık	1	1
baş (esas)	5	3	manda (hayvan)	1	1
baş (organ)	13	9	manevî	2	2
baş (tv... başında)	1	1	mâni (şiir)	1	1
baş (yönetici)	2	2	manzara (tabiat)	4	2
başarabilmek	2	1	maraton	4	1
başaracağı	1	1	martı	1	1
başararak	1	1	masmavi	1	1
başarı	13	7	matbaa	2	2
başarılı	10	7	matematik	3	3
başarısız	1	1	mavi	3	3
başarmak	3	3	maymun	3	1
başka	41	26	mazi	1	1
başkan	1	1	mecaz	1	1
başkanlık	1	1	meclis	2	1
başkası	5	3	medya	3	1
başladığı	1	1	meğer	1	1
başlamadan	1	1	mekanizma	1	1
başlamak	20	13	melek (manevi varlık)	8	2
başlanılmak	2	1	melek (uysal kimse)	2	2
başlarken	1	1	meleşmek	1	1
başlatmak	1	1	memleket	6	2

başlayan	4	3	memnun etmek	1	1
başlayınca	1	1	menfaat	1	1
başlayıp	1	1	merak	1	1
başlayış	1	1	meraklı	1	1
başöğretmen	1	1	merhaba	1	1
başvurmak	1	1	merhamet	1	1
batak	1	1	merhametli	2	1
bataklık	1	1	merkez	1	1
batı (siyasî)	2	1	meselâ	15	11
batılı	2	2	meslek	12	7
batılılaşma	3	2	mes'ut olmak	1	1
batırmak	1	1	metal	1	1
batma	1	1	metre	3	3
batmak	2	1	mevki	3	3
bayılmak	2	2	mevsim	17	3
baykuş	9	1	meydan	2	2
bayrak	35	8	meyve	8	7
bazen	22	10	mızrak	1	
bazı	33	18	mide	2	2
bebek	3	2	mikrop (tek hücreli canlı)	1	1
beceri	1	1	miktar	2	2
becerikli	1	1	millatan önce	2	2
bedava	1	1	millet	27	15
bedel	3	2	millet meclisi	2	2
beden	1	1	milletvekili	1	1
beden eğitimi	1	1	millî	2	2
bedensel	1	1	milyarlık	1	1
beğenerek	1	1	milyon	3	2
beğenilmek	1	1	milyonlarca	5	3

beğenmek	1	1	minare	2	1
bekçilik	1	1	minik	1	1
bekleme	1	1	minnet	1	1
beklemeden	1	1	miras	3	3
beklemek	5	5	mitoloji	1	1
beklenti	2	2	moda	1	1
bekleyen	1	1	monoton	1	1
bela	2	2	monotonlaşmak	1	1
belgesel	1	1	mont	1	1
belirlemek	7	5	moral	4	2
belirli	5	4	muhasebe	1	1
belirti	1	1	muhtaç	3	3
belirtmek	1	1	muhtaç olmak	2	2
belki	14	11	muhteşem	3	2
belli	3	3	mum	3	2
belli etmek	1	1	musibet	4	1
belli olmak	2	2	mutlaka	3	3
ben (zamir)	122	37	mutlu	14	9
bencilleşmek	1	1	mutlu olmak	13	11
benimseyebilmek	1	1	mutluluk	9	8
benlik	1	1	mutsuz	5	4
benzeme	2	2	mutsuz mutsuz	1	1
benzemek	8	6	mutsuzluk	3	2
benzer	1	1	mücadele	3	2
benzeri	1	1	mücadeleci	1	1
benzetmek	2	2	mükâfat	1	1
beraber	3	3	mülâyim	1	1
besin	1	1	mümkün	1	1
beslediği	1	1	müsriplik	2	1
beslemek	2	2	müzakere	3	1

beslenmek	3	3	müzik	1	1
beş	2	2	N	Kaç Defa	Kaç Kişi
beşinci	2	1		Kullanıldı?	Kullandı?
beton	1	1			
beyaz	4	4	nafile	1	1
beyaz zehir	3	1	nal	3	1
beyin	3	3	nam	1	1
bıkmadan	1	1	namaz	1	1
bıkmak	1	1	namaz kılmak	2	1
bıktırmak	1	1	nasihat	4	2
bırakacağı	1	1	nasıl	22	17
bırakan	1	1	nazaran	2	1
bırakıldığı	1	1	ne	98	45
bırakıp	3	3	neden (sebepe)	24	17
bırakma	2	2	neden (zarf)	15	8
bırakmak	7	7	nefes	1	1
bıraktığı	2	1	nefret etmek	3	3
biçim	8	5	negatif (eksi)	1	1
bildiği	6	5	negatif (olumsuz)	3	1
bildiren	1	1	nehir	2	1
bildirmek	1	1	nere	2	2
bile	25	18	nerede	1	1
bile bile	1	1	nereden	1	1
bilen	7	7	neredeysse	3	3
bilerek	3	2	nereye	7	5
bilet	1	1	nesil	10	8
bilgi		11	neşe	1	1
bilgilendirmek	1	1	neşeli	1	1
bilgili	10		neyi	1	1
bilgisayar	8	3	nice	1	1

bilgisiz	3	2	niçin	2	2
bilim	12	6	nihayet	1	1
bilinç	4	3	nimet	1	1
bilinçlenmek	2	1	nisan	4	2
bilinçli	3	2	nitelik	1	1
bilinçsiz	6	5	niye	4	3
bilinçsizlik	1	1	nokta (konu, husus)	2	2
bilinen	1	1	nokta (yer)	2	2
bilinmek	4	3	normal	2	2
bilip	2	2	numara (sayı)	2	2
bilirkişi	2	2	numaralı	1	1
bilmeden	1	1	O	Kaç Defa	Kaç Kişi
bilinmez	1	1		Kullanıldı?	Kullandı?
bilmek	48	28			
bin	3	2	o	123	61
bina	3	3	oda (evin bölümü)	3	3
binlerce	2	2	ofsayt	2	1
binmeden	1	1	oğul (erkek evlât)	2	1
binmek	2	2	ok	2	1
bir	358	75	okçu	1	1
bir bakıma	1	1	okey (oyun)	1	1
bir şey	6	5	oksijen	7	6
biraz	16	11	okuyan	6	4
birbiri	22	15	okuyarak	1	1
birçok	38	22	okuyucu	2	2
birden	4	4	okuyup	2	2
bire bir	1	1	okyanus	5	3
birer	4	4	olabilmek	18	11
birey	15	6	olacağı	1	1
biri	40	26	olan	52	24

birikim	3	3	olanak	1	1
biriktirdiği	1	1			
biriktirmek	5	3	olay	23	12
birim	1	1	olduğu	44	29
birinci	1	1	oldukça	2	2
birisi	7	6	olgu	1	1
birkaç	5	4	olgunlaşma	1	1
birleştigi	1	1	olma	33	23
birleştirip	1	1	olmadan	3	3
birlik	25	2	olmak	240	66
birlikte	7	7	olumlu	1	1
birtakım	3	3	olumsuz	1	1
biten	1	1	olumsuzluk	1	1
bitince	2	2	olunca	1	1
bitirmek	2	2	olunmak	1	1
bitki	11	7	olup	1	1
bitmek	3	3	oluş	1	1
biyolojik	1	1	oluşan	5	5
biz	170	51	oluşma	3	3
boğaz					
(coğrafiyada)	2	2	oluşmak	4	4
boğaz (vücutta)	2	2	oluştuğu	1	1
boğmak	1	1	oluşturduğu	1	1
boğulmak	2	2	oluşturmak	3	3
bol	1	1	oluşum	2	1
bol bol	2	2	on	6	4
bolca	1	1	onca	1	1
borç	4	4	onlar	84	56
borçlu	1	1	onun	20	11
boş	1	7	onur	5	1

boşuna	2	2	onurlu	5	1
boy (yükseklik)	3	3	ora	17	6
boy lu	1	1	orada	2	1
boyuna	3	1	oradan	1	1
boyunca	12	10	oran	2	2
boyunduruk	1	1	ordu	5	1
bozan	1	1	organ (vücutta)	2	1
bozuk	1	1	orman	39	8
bozukluk (bozuk olma)	1	1	orta	10	9
bozulma	1	1	orta saha	1	1
bozulmak	5	4	ortam	10	6
böcek	1	1	ortaokul	5	3
bölge	6	3	otel	3	3
bölüm	3	3	otlatmak	1	1
böyle	30	19	otobüs	4	2
böylece	9	6	otomobil	13	1
böylelikle	3	2	oturmak	4	4
bu	255	72	oturtmak	1	1
buçuk	3	3	oturulacak	2	1
bugün	1	1	oturulmak	1	1
buhar	1	1	ova	1	1
bulabilmek	4	3	oyalanma	1	1
bulaşık	1	1	oynadığı	1	1
bulaşık makinesi	1	1	oynama	3	3
bulduğu	2	2	oynamak	11	7
bulma	1	1	oysa	7	7
bulmak	12	7	oysaki	1	1
bulunabilmek	2	2	oyun (eğlence)	3	3
bulunan	8	8	oyuncu	2	1

bulunca	1	1	oyup	1	1
bulunduğu	7	5	ozon	1	1
bulundurmak	1	1	Ö	Kaç Defa	Kaç Kişi
bulunma	1	1		Kullanıldı?	Kullandı?
bulunmak	9	8			
bulup	1	1	öbür	1	1
buluş	4	2	ödemek	6	5
bulut	3	2	ödev	1	1
bulutlu	1	1	ödeyebilmek	1	1
buna	9	7	öfkeli	1	1
bunalım	1	1	öge	1	1
bunalma	1	1	öğrenci	25	10
bunalmak	3	3	öğrendiği	1	1
bunaltmak	1	1	öğreneceği	1	1
bundan	11	8	öğrenen	1	1
bunlar	30	21	öğrenim	1	1
bunu	13	12	öğreniş	1	1
bunun	45	27	öğrenme	8	4
burada	9	6	öğrenmek	22	10
burası	1	1	öğreten	2	2
buzacı	1	1	öğretim	5	3
bülbül	2	1	öğretme	1	1
bütçe	3	1	öğretmek	4	4
bütün	22	14	öğretmen	74	10
bütünleşmek	2	2	öğretmenlik	3	2
büyüdüğü	2	2	öğüt	5	3
büyüdükçe	1	1	öksüz	2	2
büyük (nesne)	20	9	ölçü	2	2
büyük (önemli)	32	23	öldüğü	2	2
büyük şehir	1	1	öldürmek	4	4

büyüklik	1	1	öldürücü	1	1
büyüleyici	1	1	öleceği	4	3
büyüme	1	1	ölen	2	2
büyümek	6	6	ölme	1	1
büyüten	1	1	ölmek	18	12
büyütmek	5	3	ölü	3	2
büyüyünce	2	2	ölüm	4	3
büyüyüp	2	2	ölümcül	1	1
C	Kaç Defa	Kaç Kişi	ömür	6	5
	Kullanıldı?	Kullandı?	ömür boyu	1	1
			ön	9	8
caba	1	1	önce	19	16
cadde	3	1	önceden	5	5
cahil	9	4	önceki	4	4
cahillik	1	1	önceleri	1	1
cam	2	2	öncelikle	1	1
camî	2	1	önder	3	3
can	12	8	önderlik	2	2
can ciğer	1	1	önem	26	19
candan	1	1	önemli	58	35
canlandırmak	1	1	önemsediği	1	1
canlanmak	1	1	önemsemek	1	1
canlı	14	9	önemsendiği	1	1
cehennem	2	1	önemsenmek	3	3
cemaat	1	1	önemsiz	1	1
cep	2	1	önlem	5	2
cephe (savaşta ...)	1	1	önlenmek	6	5
cevap	4	4	önleyip	1	1
cevaplandırmak	1	1	öperek	2	2
ceviz	1	1	öpmek	2	2

ceza	2	2	öpülmek	1	1
cezalandırılmak	1	1	örf	1	1
cezp etmek	2	1	örneğin	33	27
cıvıldamak	2	2	örnek	19	13
cihan	1	1	örnek olmak	1	1
cinayet	1	1	öte	1	1
Cuma namazı	1	1	öteki	1	1
cumhuriyet	2	2	öterek	1	1
cüzdan	3	1	ötmek	1	1
Ç	Kaç Defa	Kaç Kişi	ötüş	1	1
	Kullanıldı?	Kullandı?	övünmek	1	1
			öykü	1	1
çaba	8	6	öyle	15	13
çabalamak	1	1	öz	4	2
çabuk	4	3	öz güven	1	1
çağ	5	5	öz saygı	2	1
çağdaş	1	1	özel	3	3
çağırarak	1	1	özel hayat	1	1
çağrı	1	1	özel yaşam	2	1
çakıllı	1	1	özellik	11	9
çalışan	6	4	özellikle	2	1
çalışarak	2	2	özen	1	1
çalışınca	1	1	özendiği	1	1
çalışıp	3	2	özenerek	1	1
çalışkan	4	3	özenip	1	1
çalışma	21	16	özenti	2	1
çalışmak	49	21	özgü	1	1
çalıştığı	2	2	özgür	11	6
çalıştıran	1	1	özgürce	1	1
çalıştırılmak	1	1	özgürlük	9	4

çalmak	3	2	özlem	3	2
çamaşır	1	1	özleme	1	1
çamurlu	1	1	özlemek	1	1
çap (yetenek, değer)	1	1	özür (mazeret)	2	2
çare	1	1	özürlü (sakat olan)	1	1
çarpan	1	1	P	Kaç Defa	Kaç Kişi
çarpma (eylem)	1	1		Kullanıldı?	Kullandı?
çarpmak	1	1			
çarşamba	1	1	padişah	3	1
çay (içecek)	3	2	paha	1	1
çekici	1	1	paket	2	2
çekilmek	1	1	pankart	2	1
çekişmeli	2	2	pano	5	1
çekmek	9	7	pansiyon	1	1
çektiği	2	2	para	52	10
çelenk	1	1	paragraf	1	1
çene (organ)	2	2	paramparça olmak	1	1
çeşit	4	3	parasız	1	1
çeşit çeşit	2	2	parça	3	2
çeşitli	10	8	parlak (başarılı)	1	1
çeşme	4	3	parlamak	1	1
çete	4	2	parti (eğlence)	1	1
çevirmek	3	3	paylaşacak	1	1
çevre (etraf, kenar)	61	19	paylaşan	1	1
çevre (ortam)	6	5	paylaşmak	5	4
çevresel	1	1	pazarlama	1	1
çevrili	2	2	pek	3	3
çığır	2	1	peki	5	5

çığlık	3	2	pembe	1	1
çıkabilmek	2	2	penaltı	1	1
çıkan	3	3	penaltı noktası	1	1
çıkar	4	2	pencere	1	1
çıkarmak	1	1	penguen	2	1
çıkarken	1	1	peri bacası	5	1
çıkarma	1	1	perişan etmek	2	2
çıkarmak	8	8	peş	2	2
çıkartmak	1	1	pet	1	1
çıkınca	1	1	petrol	1	1
çıkış	1	1	peygamber	1	1
çıkma	1	1	pıhtı	1	1
çıkma	22	13	pil	5	1
çıktığı	4	3	pilot	2	2
çiçek	25	11	pınar	1	1
çift (iki tane)	1	1	pırıl pırıl	1	1
çiğneyerek	11	1	pis	3	3
çim	2	1	pislik	3	2
çivi	1	1	pist (uçak ...)	1	1
çizdiği	1	1	pişirerek	1	1
çizgi	1	1	pişman olmak	5	4
çizgi film	4	1	pişmanlık	4	2
çizme (eylem)	2	1	plân	5	4
çizmek	10	9	plastik	4	1
çoban	1	1	politika	2	1
çocuk	87	32	popüler	2	1
çoğaldıkça	1	1	pozitif	1	1
çoğalma	1	1	profesör	2	1
çoğalmak	8	7	program	15	15
çoğaltabilmek	1	1	programlı	2	1

çoğaltılma	1	1	psikoloji	1	1
çoğaltılmak	1	1	pul (balıkta)	1	1
çoğu	10	9	R	Kaç Defa	Kaç Kişi
çoğu zaman	1	1		Kullanıldı?	Kullandı?
çoğunlukla	2	2			
çok	117	47	Rab	1	1
çoluk çocuk	1	1	radasyon	1	1
çökmek	1	1	rağmen	3	3
çöl	2	2	rahat	4	4
çöp	18	7	rahat etmek	2	2
çöp kutusu	10	5	rahatlama	1	1
çözmek	4	2	rahatsız etmek	5	5
çözüldüğü	1	1	rahatsızlık	1	1
çözüm	2	2	ralli	9	1
çünkü	73	41	reçete	1	1
çürümek	1	1	reddedilmek	1	1
çürümüş	1	1	reklâm	1	1
çürüttüğü	1	1	rekör	1	1
			rencide etmek	3	2
D	Kaç Defa	Kaç Kişi	renk (duyum)	1	1
	Kullanıldı?	Kullandı?	resim	35	17
			ressam	5	4
dağ	13	7	reyting	1	1
dağarcık	1	1	rezil	1	1
dağınık	1	1	rezil olmak	1	1
dağıtılmak	1	1	rol	4	4
dağıtım	1	1	ruh	6	2
daha	62	34	ruhsal	2	2
dahi	1	1	rüşvet	2	1
daima	1	1	rüya	1	1

dakika	3	3	rüzgâr	1	1
dal (ağaçta)	1	1	S	Kaç Defa	Kaç Kişi
dal (branş, bölüm)	2	2		Kullanıldı?	Kullandı?
dalga (suda)	1	1			
dalgalandı	2	2	saat	5	4
dalgalandı	1	1	saatlik	1	1
damar	2	2	sabah	4	4
damla	1	1	sabır	1	1
damlaya damlaya	2	2	sabırlı	1	1
dans etmek	1	1	sabırsız	1	1
darbe (vuruş)	1	1	sabırsızlanmak	1	1
davrandığı	1	1	sabırsızlık	1	1
davranıp	1	1	saçan	2	2
davranış	15	9	saçma (akla uymayan)	1	1
			saçmak	1	1
davranma	3	3	sadece	38	27
dayalı	1	1	sadık	1	1
dayanan	1	1	sağ (yön)	4	4
dayanıklı	2	1	sağ salim	1	1
dayanılmak	1	1	sağlam (dayanıklı)	3	2
dayı (akraba)	2	1	sağlam (güvenilir)	2	2
dede	1	1	sağlama	1	1
dediği	5	3	sağlamak	14	11
defa	2	2	sağlamlaştırmak	11	1
defans	3	1	sağlanabilmek	1	1
defol	1	1	sağlanmak	3	2
değer	14	10	sağlayan	8	7
değer yargısı	4	1	sağlık	12	7
değerlendirilmek	1	1	sağlıklı	18	7

değerlendirme	1	1	sağlıksız	3	2
değerlendirmek	1	1	saha (yer)	1	1
değerli	10	5	sahi	1	1
değil	29	21	sahip	12	10
değişen	2	2	sahip olmak	15	9
değişik	2	2	sahtekâr	1	1
değişiklik	2	2	sakin (durgun, sessiz)	1	1
değişim	1	1	saklamak	1	1
değişme	3	3	saklayabilmek	1	1
değişmek	2	2	saldırı	1	1
değiştirilmek	1	1	saldırma	2	1
değiştirmek	1	1	saldırmak	1	1
dek	1	1	sallanmak	2	2
delen	1	1	samanlık	1	1
deli (hasta)	1	1	sana	5	4
delik	1	1	sanat	42	0
delinme	1	1	sanatçı	2	2
deme	1	1	sanatkâr	5	1
demek	44	21	sanayi	1	1
deneme (eylem)	2	2	sandal	1	1
denemek	2	2	sanki	5	4
deney	1	1	sanmak	6	4
deneyerek	1	1	santral	2	1
denge	4	4	sararıp	1	1
dengeli	1	1	sararmak	1	1
denilmek	4	4	sarf etmek	1	1
deniz	5	3	sarı	1	1
denli	1	1	sarılmak	1	1
denmek	2	2	sarmak	1	1
depolamak	1	1	satış	1	1

depolanmak	1	1	savaş (silahla)	27	10
deprem	15	3	savaşçı	2	1
deprem kuşağı	1	1	savaşmak	9	4
dere	3	2	savaştığı	1	1
derece (seviye)	2	2	savunma	2	2
dergi	1	1	savunmasız	1	1
deri	1	1	sayan	1	1
derin (etkili)	1	1	saye	14	12
derin (sığ D.)	1	1	sayfa	1	1
ders (ibret)	6	4	saygı	15	8
ders (okulda)	11	7	saygılı	3	2
dershane	1	1	saygın	1	1
dert	4	4	saygınlık	1	1
dertlenmek	1	1	saygısız	1	1
destan	4	1	saygısızca	1	1
detaylı	1	1	saygısızlık	2	2
detaysız	1	1	sayı	3	2
devam	3	3	sayılabilmek	1	1
devam etmek	11	10	sayılmak	3	2
devamlı	2	2	sayısız	1	1
deve	3	1	saymak	2	2
devlet	17	8	sebep	8	1
deyim	4	3	sebep olmak	3	2
deyince	7	6	sebze	3	2
			seçim	5	4
dezavantaj	1	1	seçip	2	2
dış	5	5	seçmek	8	6
dış borç	1	1	seçtiği	2	2
dışarı	14	12	sefalet	1	1
dışlanmak	1	1	sefer	1	1

dıştan	4	1	sekiz	1	1
didinmek	1	1	sekizinci	1	1
diğer	23	11	sel	6	1
dikkat	2	2	sembol	5	2
dikkat etmek	4	3	sen	24	9
dikmek	4	4	sene	10	4
dil (lisan)	19	6	sentetik	2	1
dil (organ)	1	1	sepet	1	1
dil yarası	1	1	sergi	1	1
dilemek	2	2	sergilemek	1	1
dilim	2	2	serilen	1	1
dinamik	1	1	serpiştirmek	1	1
dindirmek	1	1	sert	1	1
dinî	1	1	sertlik	1	1
dinlemek	5	3	ses	4	2
dinletmek	1	1	sevda (güçlü aşk)	1	1
dinleyebilmek	1	1	sevdiği	13	9
dinleyerek	1	1	sevdirmek	2	2
dinleyip	1	1	sevebilmek	2	1
dinme	1	1	seven	6	4
dinmek	1	1	severek	1	1
dip	2	2	sevgi	31	13
direkt	2	2	sevgili	1	1
dirsek	1	1	sevgisiz	5	2
disiplinli	1	1	sevilme	3	2
disko	1	1	sevimli	1	1
dış (ağızda)	6	3	sevinç	6	6
dış macunu	1	1	sevinçli	1	1
diye	8	6			
diyen	3	3	sevindirmek	3	2

dizi film	5	2	sevinmek	4	4
doğa	32	24	sevip	1	1
doğal	2	1	seviye	1	1
doğan	2	2	seviyesiz	1	1
doğduğu	4	4	sevme	5	4
doğmadan	1	1	sevmek	39	21
doğmak	9	8	seyran	1	1
doğmuş	1	1	seyredilmek	1	1
doğru (dürüst)	1	1	seyretmek	5	4
doğru (gerçek)	13	13	seyrettiği	2	1
doğru (zarf)	4	3	sıcacık	2	1
doğruca	2	2	sıcak	7	4
doğruluk	1	1	sıcak olmak	1	1
doğu (yön)	4	4	sıcaklık	1	1
doktor	1	1	sıfır (rakam)	1	1
dolambaçlı	1	1	sıhhatli	1	1
dolaşarak	1	1	sık	2	2
dolaşıp	1	1	sıkabilmek	1	1
dolaşırken	1	1	sıkça	1	1
dolaşma	1	1	sıkıcı	3	2
dolaşmak	1	1	sıkılacak	1	1
dolayı	5	4	sıkılmak	1	1
dolayısıyla	2	2	sıkıntı	2	2
doldurmak	3	3	sıkıntılı	1	1
dolmak	1	1	sıkıştırmak	1	1
dolu (boş D.)	4	4	sıkma	1	1
dolu dolu	1	1	sıkmak	1	1
dondurma	2	2	sınav (imtihan)	11	4
(yiyecek)					
dondurmacı	1	1	sınıf (dershane)	11	4

doruk	1	1	sınıf (kategori)	1	
dost	29	13	sınır	4	
dost olmak	5	3	sır (giz)	1	
dostluk	10	5	sıra (dizi)	1	
doya doya	1	1	sıra (esnada, zaman)	2	
doymak	2	2	sıra (numara, derece)	2	
doyumsuz	1	1	sıra (oturulacak yer)	5	
doyurmak	2	2	sıra sıra	1	
dökerek	1	1	sırdaş	4	
dökmek	1	1	sırt	1	
dökük	1	1	sıvanmak	1	
dökülmek	2	2	sıvı	2	
döneceği	1	1	sigara	8	
dönem	2	2	sihir	3	
dönmek	7	5	silah (öldürme aracı)	1	
dönük	1	1	silmek	2	
dönüş	2	2	simge	4	
dönüşmek	2	2	simgelemek	2	
dönüşüm	2	2	simit	2	
dönüşümlü	1	1	simitçi	3	
dört	7	4	sinema	7	
döviz(para)	3	1	sinirlendiği	1	
dövmek	1	1	sinirlenmek	1	
dövüş	1	1	sinirli	3	
dua	1	1	siper etmek	1	
duba	1	1	sistem	1	
duman (ateşte)	2	1	siyah	2	
durarak	1	1	siyasal	1	
durdukça	1	1	siyasî	1	
durgun	1	1	siz	19	10

durma	1	1	soğuk	9	1
durmadan	1	1	soğuk kanlılık	1	1
durmak	6	4	soğuma	1	1
durum	13	8	sohbet	1	1
duş	1	1	sohbet etmek	1	1
duvar (yapı)	3	2	sokabilmek	1	1
duyan	2	2	sokak	7	1
duyarlı	2	2	sokmak	6	4
duygu	10	7	sol (yön, sağın karşıtı)	4	4
duygulanmak	1	1			
duymadan	1	1	solmak	4	1
duymak	7	7	solmuş	2	1
duyulmak	1	1	soluduğu	2	1
duyurmak	1	1	soluma	1	1
düğme	1	1		2	1
(cihazlarda)			solumak		
dün	2	2	solunum	1	1
dünya (gezegen)	3	3	son	20	10
dünya (herkes, ülkeler)	51	25	sonbahar	5	1
dürüst	10	1	sonra	58	28
düş	2	2	sonraki	4	4
düşebilmek	1	1	sonsuz	5	1
düşen	3	3	sonuç	27	20
düşman	5	4	sonunda	2	1
düşmek	10	7	soracağı	1	1
düştüğü	4	4	sormak	8	1
düşük (değersiz, basit)	1	1	soru	11	1

düşünce	16	14	soru işareti	2	2
düşündüğü	3	3	sorumlu	1	1
düşündükçe	2	2	sorun	15	6
düşünebilmek	1	1	sömürge	2	1
düşünen	1	1	sönmek	2	2
düşünerek	1	1	söylediği	9	6
düşünme	2	2	söyleme	1	1
düşünmek	29	23	söylemek	29	11
düşünülmek	1	1	söylenen	1	1
düşünüp	1	1	söylenme	1	1
düşüş	1	1	söylenmek	2	2
düz	1	1	söylenti	1	1
düzelmek	1	1	söyleyeceği	4	2
düzeltmek	2	2	söyleyen	2	2
düzen	4	4	söyleyerek	1	1
düzenlemek	1	1	söyleyip	1	1
düzenli	5	3	söz	36	15
düzey	5	2	sözcük	2	1
düzgün	2	2	spor	16	4
			sportif	1	1
E	Kaç Defa	Kaç Kişi	stres	15	2
	Kullanıldı?	Kullandı?	stresli	1	1
			su	38	11
ebru	1	1	su kabı	1	1
eda	1	1	subay	1	1
edebiyat	1	1	suç	1	1
eden	6	4	suçlama	1	1
edinme	1	1	sulanmak	2	2
edinmek	2	2	sultan	1	1
efendi	3	1	sunmak	3	2

efendim	2	1	sunulmak	1		
egemen	1	1	sure	2		
egzoz	2	2	susmak	1		
eğer	20	12	susuz	6		4
eğilmek	1	1	susuzluk	1		
eğitim	25	16	sülâle	1		
eğitimci	1	1	sürdükçe	1		
eğitimli	1	1	sürdürebilmek	1		
eğitip	1	1	sürdürmek	1		
eğitmek	2	1	süre	13		11
eğitmen	1	1	sürebilmek	1		
eğlence	3	2	süreç	1		
eğlenceli	1	1	sürekli	22		11
eğlenmek	2	2	süreklilik	7		2
ehliyet (sürücü belgesi)	1	1	sürme (eylem)	1		
eklenme	1	1	sürmek	4		4
ekleyince	1	1	sürtmek	1		
ekmek (yiyecek)	1	1	sürü	8		6
ekmek parası	1	1	sürüklemek	1		
ekmeksiz	1	1	sürüklenmek	1		
ekonomi	1	1	sürükleyecek	1		
ekonomik	5	1	süs	1		
ekran	1	1	süt	1		
eksi	1	1	Ş	Kaç Defa	Kaç Kişi	
eksik	3	3		Kullanıldı?	Kullandı?	
el (organ)	34	25				
el ele	2	2	şahıs	1	1	
el yazısı	1	1	şahika	1	1	
elbette	2	2	şahsen	1	1	

elçi (aracı)	1	1	şair	3	2
elçilik (aracılık)	1	1	şairlik	1	1
elde	5	5	şans	2	2
eldiven	1	1	şapka	1	1
elektrik	4	3	şarkı	1	1
elli	1	1	şart	12	4
el vermek	1	1	şaşırmak	1	1
emek	5	4	şefkat	2	2
emekli olmak	1	1	şehir	10	7
emeklilik	1	1	şehit	2	2
emel	1	1	şehit olmak	1	1
emin	1	1	şekil	12	9
emir (buyruk)	2	2	şelâle	1	1
en (zarf)	56	38	şey	86	45
enayi	2	1	şıkırdatmak	1	1
enerji	2	2	şiddet	3	1
engebeli	1	1	şiddetli	1	1
engel	1	1	şiir	13	3
engel olmak	2	1	şikayet etmek	1	1
engellemek	3	3	şimdi	18	12
engelleyebilmek	1	1	şimdiden	4	4
er (geç D.)	1	1	şirket	1	1
erdirmek	1	1	şişe	5	4
erkek	10	4	şoför	1	1
erkekli	1	1	şölen	2	1
ermek	1	1	şöyle	8	6
eroin	1	1	şu	7	7
erozyon	1	1	şunlar	2	2
ertelenme	1	1	şunu	2	1
ertesi	1	1	şura	1	1

esas	2	2	şükran	1	1
eser	5	4	şükür	1	1
esinti	1	1	T	Kaç Defa	Kaç Kişi
esir	1	1		Kullanıldı?	Kullandı?
eski	7	5			
eskiden	3	3	tabak	1	1
esmek	2	2	tabaka	2	2
esmer	1	1	tabanca	1	1
esrar (uyuşturucu)	1	1	tabi	9	9
eş (benzer)	1	1	tablo (resim)	1	1
eş değer	1	1	tabut	4	1
eşya	2	2	taç (sporda)	2	1
et	1	1	tahmin	2	1
etken	4	4	tahta	5	3
etki	9	6	takım	1	1
etkilemek	3	3	takip etmek	2	1
etkilenme	1	1	taklit etmek	1	1
etkilenmek	2	2	taksi	1	1
etkileyen	2	2	taktik	5	1
etkili	3	2	talılaşan	1	1
etkili olmak	1	1	talip olmak	1	1
etme	2	2	tam	10	9
etmek	19	10	tamam	2	2
etraf	1	1	tamamen	1	1
ettiği	1	1	tamamlamak	1	1
ettirebilmek	1	1	tamamlanmak	2	2
ev	39	22	tampon (araçlarda)	2	1
ev işi	3	1	tane	10	8
evet	2	2	tanıdığı	1	1
evlat	4	2	tanıdık	1	1

evlenmek	2	2	tanım	3	2
evrak	1	1	tanımak	3	3
evrensel	1	1	tanımlamak	1	1
ey	1	1	tanınma	1	1
ezik	1	1	tanışma	1	1
ezilmek	2	2	tanışmak	2	2
eziyet etmek	3	1	tanıtıcı	1	1
ezmek	2	2	tanıtma	1	1
F	Kaç Defa	Kaç Kişi	tanıtmak	1	1
	Kullanıldı?	Kullandı?	tanıyan	1	1
fabrika	2	2	Tanrı	1	1
fakat	16	13	tansiyon	1	1
fakir	3	2	taraf (karşıt)	2	1
faktör	4	3	taraf (yer, yön)	8	7
fare	5	2	<i>tarafından</i>	3	2
fark	4	4	tarih (geçmiş)	11	4
fark etmek	2	2	tarih (takvimde)	4	1
<i>farkında</i>	2	2	tartışma	3	1
farklı	6	6	tarz	1	1
faul	3	1	tas	1	1
fay	1	1	tasarı	1	1
fayda	5	4	tasarlamak	1	1
faydalanabilmek	1	1	tasarlanmak	1	1
faydalanma	1	1	taş	9	7
faydalı	5	4	taş devri	1	1
fazilet	1	1	taşımak	1	1
fazla	17	14	taşınma	1	1
fazlalaşmak	1	1	taşınmak	4	4
fedat etmek	1	1	taşkın	1	1
fedakâr	2	2	taşlamak	1	1

fedakârlık	1	1	taşma	1	1
felsefe	1	1	tat	3	2
fen	1	1	tatıl	8	4
fener	1	1	tatıl köyü	1	1
fırçalamak	4	1	tatlı (hoş)	5	5
fırsat	4	4	tatlı dil	5	1
fırtına	1	1	tatlı dilli	2	1
fırtınalı	2	1	tavır	2	1
fısıldamak	1	1	tavşan	2	2
fidan	3	3	tavuk	11	1
fikir	6	5	tayin	1	1
fil	2	1	taze	1	1
filân	1	1	tedavi	1	1
filizlenmek	2	1	tedavi etmek	2	2
film	7	3	tedirgin olmak	1	1
final	1	1	tehdit etmek	1	1
finans	1	1	tehlike	3	3
fizik (bilim)	11	1	tehlikeli olmak	1	1
fizikî	1	1	tek	13	11
fiziksel	1	1	teker	4	2
forvet	3	1	teklif	2	1
frekans	1	1	tekme	1	1
fren	2	1	tekne	1	1
futbol	9	1	teknik	1	1
futbolcu	6	1	teknoloji	19	9
G	Kaç Defa	Kaç Kişi	tekrar	7	4
	Kullanıldı?	Kullandı?	tekrar etmek	1	1
			tekrarlanma	2	2
			tekrarlanmak	1	1
gaga	1	1	telâfi etmek	1	1
galeri	1	1			

gâlip	1	1	telâş	1	1
gazete	1	1	telef etmek	1	1
gece	4	4	telefon	3	3
geç	2	2	telefon etmek	1	1
geçeceği	1	1	televizyon	31	6
geçen	7	7	tembel	3	3
geçenlerde	1	1	tembel tembel	1	1
geçerli	2	1	tembellik	2	1
geçici	1	1	temel (esas)	1	1
geçilmek	1	1	temel (gerekli öge)	5	3
geçim	2	2	temel taşı	1	1
geçinmek	1	1	temiz	34	12
geçirdiği	1	1	temizlemek	1	1
geçirmek	3	3	temizlenmek	1	1
geçme	1	1	temizlik	8	3
geçmek	15	15	temmuz	1	1
geçmiş	7	4	temsil etmek	2	2
geçtiği	3	3	ten	2	2
geldiği	4	3	tencere	2	1
gelebilmek	3	3	teneffüs	4	3
gelecek	17	16	tepe (coğrafyada)	3	2
gelen	11	7	tepe (en üst bölüm)	1	1
gelenek	14	4	tepki	2	1
gelince	5	3	terbiye (eğitim)	7	2
gelip	2	2	terbiyeli	1	1
geliş	1	1	terbiyesizlik	1	1
gelişen	1	1	tercih	1	1
gelişerek	1	1	tercih etmek	3	3
gelişip	2	2	terk edilmek	1	1
gelişme	8	6	terk etmek	2	2

gelişmek	9	5	terli	1	1
gelişmiş	5	4	terli terli	2	2
geliştikçe	1	1	terör	2	2
geliştirmek	3	2	ters (karşıt taraf)	2	2
gelme	2	2	tersane	1	1
gelmek	39	26	tersi	1	1
gemi	1	1	teselli etmek	1	1
genç	12	5	tesirli	1	1
gençlik	3	2			
gene	3	2	teslim etmek	2	2
genellikle	6	6	test	4	1
geniş	2	2	teşekkür	2	2
genişletmek	1	1	teşekkür etmek	4	4
gerçek	9	6	teşvik etmek	2	2
gerçekçi	1	1	teyp	1	1
gerçekleşmek	2	2	tıp	1	1
gerçekleştirmek	14	6	tıpkı	1	1
gerçekten	7	5	ticaret	2	1
gereğince	1	1	tik	1	1
gerek	3	3	tilki	5	3
gereken	4	3	timsah	1	1
gerekli	5	4	tip	1	1
gerekmek	22	14	titreye titreye	1	1
gereksinim	1	1	tiyatro	3	3
gereksiz	6	4	tohum (bitkide)	2	2
gerektiği	4	4	tomurcuk	4	2
gergedan	2	1	ton (renk)	1	1
gerginlik	1	1	top (oyunda)	10	4
geri	8	7	toplamak	1	1
gerilim	1	1	toplanılmak	1	1

getirdiği	2	2	toplanmak	1	1
getirebilmek	1	1	toplantı	3	2
getirme	2	2	topluluk	3	2
getirmek	8	6	toplum	55	22
gevrek	2	1	toplumsal	2	2
gezen	6	2	toprak (arazi)	3	2
gezilecek	1	1	toprak (ülke)	2	2
gezilmek	1	1	toprak (yerde)	12	6
gezinti	1	1	torun	5	1
gezme	1	1	toz	1	1
gezmek	4	4	tozmak	1	1
gıda	1	1	töre	2	2
gibi	31	26	trafik	1	1
gidebilmek	1	1	tren	1	1
gidecek	1	1	turist	5	2
giderek	2	2	turistik	2	2
gidermek	3	2	turizm	10	1
gidilmek	1	1	tutan	6	6
gidip	1	1	tutarak	1	1
girdiği	2	2	tutma	4	4
girebilmek	2	2	tutmak	9	7
giren	1	1	tutsak	1	1
girince	1	1	tutsaklık	1	1
girip	1	1	tutulma	1	1
giriş	1	1	tutulmak	1	1
girme	1	1	tutum	1	1
girmek	12	8	tutumlu	8	2
gitgide	2	2	tutumluluk	3	2
gitmek	31	17	tutup	2	2
gittiği	5	3	tutuşmak	1	1

gittikçe	3	3	tuzak (hayvanlarda)	1	1
giyme	1	1	tüccar	3	1
giymek	2	2	tüfek	1	1
giysi	2	2	tükenmek	1	1
gizleyen	1	1	tüketme	1	1
gol	3	1	tüketmek	1	1
göçme	1	1	tüm	14	11
göçmen	2	1	tür	1	1
göğüslemek	1	1	türkü	2	1
gök	6	2	türlü (çeşitli)	2	2
gökkuşağı	2	1	tütün	2	1
gökyüzü	1	1	tüy	1	1
göl	1	1	U	Kaç Defa	Kaç Kişi
gölge	1	1		Kullanıldı?	Kullandı?
gömülmek	1	1			
gönderen	1	1	uçak	8	2
göndermek	1	1	uçmak	1	1
gönül	6	2	uçup	1	1
gönüllü	1	1	uçurtma	1	1
gördüğü	2	2	uçurum (dik yamaç)	2	2
göre	14	11	uçuşmak	2	2
görebilmek	3	2	ufak	2	2
görenek	8	3	uğraş	1	1
görev	8	5	uğraşan	1	1
görevlendirilmek	1	1	uğraşmak	4	4
görme	1	1	uğrunda	1	1
görmek	28	22	uğur	1	1
görüldüğü	3	3	ulaşabilmek	1	1
görülecek	1	1	ulaşarak	1	1
görülen	2	2	ulaşma	1	1

görölmek	7	6	ulaşmak	5	4
görünce	1	1	ulaştıran	1	1
görünmek	5	5	ulu	2	2
görüntü	1	1	ulus	14	6
görünüm	1	1	ulusal	1	1
görünüş	1	1	uluslar arası	1	1
görüp	1	1	ummak	6	5
görüşmek	2	2	umulmak	1	1
gösterebilmek	2	2	umur	1	1
gösterecek	1	1	umut	3	1
gösteren	2	2	umut ışığı	1	1
gösterge	2	2	un	1	1
gösterilmek	1	1	unsur	5	4
gösterip	2	2	unutacak	1	1
gösterme	1	1	unutan	1	1
göstermek	13	9	unutma	2	2
götürmek	2	2	unutmak	28	12
götürülen	1	1	unutturma	1	1
göz	6	4	unutulan	2	1
gözde	1	1	unutulduğu	1	1
gözlü	1	1	unutulmak	4	1
gözükmek	2	2	unutup	1	1
grup	5	4	usandırmak	1	1
guruldamak	1	1	usanmadan	1	1
gurur	2	1	utanç	1	1
gururlu	1	1	utanma	1	1
güç (kuvvet)	12	8	utanmak	1	1
güçlü	6	4	uyanmak	2	2
güçlük	2	2	uyarıp	1	1
güçsüz	2	2	uyarlamak	1	1

göl	2	1	uyarmak	1	1
gülebilmek	1	1	uydu (iletişim aracı)	1	1
göleryüz	1	1	uygarlık	1	1
gölerek	2	2	uygulama	1	1
gülme	1	1	uygulamak	3	3
gölmek	7	4	uygulamalı	2	1
gölücük	2	2	uygulanmak	1	1
gölümseyerek	1	1	uygun	6	4
gün	87	30	uyku	1	1
günahsız	1	1	uymak	1	1
gündelik	1	1	uyumak	3	3
günden güne	2	2	uyuşturucu	7	2
gündüz	1	1	uyuyan	2	2
güneş	20	9	uzak	8	7
güneşli	2	2	uzaklaşmak	2	2
güneydoğu	1	1	uzanmak	1	1
günlük (süre)	2	2	uzman	1	1
günümüzde	5	4	uzun	13	10
gür	1	1	uzunluk	1	1
gürültü	3	2	Ü	Kaç Defa	Kaç Kişi
güven	5	4		Kullanıldı?	Kullandı?
güvence	1	1	üç	19	13
güvenli	2	2	üç dört	1	1
güvenmek	4	3	ülke	37	14
güvercin	3	1	ümit etmek	1	1
güzel	44	20	üniversite	1	1
güzel olmak	9	4	ünlü (şöhretli)	1	1
güzelleşmek	2	2	üretebilmek	1	1
güzelleştirmek	5	5	ürettiği	1	1
güzellik	8	7	üst	3	2

H	Kaç Defa	Kaç Kişi	üste	2	
	Kullanıldı?	Kullandı?	üstlenmek	1	
			üstün	3	
			üstünde	4	
haber	10	7	üstüne	1	
hademe	2	1	üstünlük	1	
hafif (ağır D.)	1	1	üşenmek	1	
hafifletmek	1	1	üzere	4	
hafta	9	5	üzerinde	7	
hak (emek, pay)	12	5	üzerine	9	
hak etmek	3	3	üzme	1	
hakem (sporda)	1	1	üzmek	1	
hâkim (egemen)	1	1	üzölme	1	
hâkim (yargıç)	1	1	üzölmek	10	
hâkim olmak	2	2	üzüm	3	
hâkimiyet	3	2	üzüntü	2	
hakkında	4	3	üzüntülü	1	
haklı	2	2			
haksız	1	1			
haksızca	1	1			
haksızlık	1	1			
hâl (vaziyet)	20	11	vahim	1	1
hâlâ	8	5	vahiy	1	1
halbuki	2	2	vahşi	1	1
halk	13	8	vakıf	1	1
halûk	1	1	vakit	2	2
hamile	2	1	vakur	1	1
hangi	8	6	var	97	51
hangisi	1	1	var olmak	3	3
hanım	3	1	varınca	1	1
hap	2	1	varlık	7	4

V

Kaç Defa
Kullanıldı?

Kaç Kişi
Kullandı?

hapishane	5	2	varmak	4	3
harcadığı	1	1	vatan	16	7
harcama	6	2	vatandaş	1	1
harcamak	12	7	vazgeçilmek	2	2
harcanmak	1	1	vazgeçmek	3	3
harçlık	1	1	ve	413	83
hareket	6	5	vecize	1	1
hareket temek	4	4	veda etmek	1	1
harf	1	1	vedalaşmak	1	1
hariç	2	2	verdiği	10	9
harika	1	1	verebilmek	4	4
hasar	2	2	vereceği	1	1
hasret	2	1	verecek	1	1
hasta	1	1	veren	6	6
hasta etmek	1	1	vererek	2	2
hastahane	2	1	vergi	2	2
hastalanmak	1	1	verici (sıfat, cömert)	3	2
hastalık	3	3	verilmek	3	3
hata	2	2	verimli	3	3
hatır (durum, hal, keyif)	1	1	verme	3	3
hatıra	1	1	vermek	68	41
hatırlamak	1	1	veteriner	1	1
hatırlatmak	1	1	veya	15	13
hatta	11	7	vezir	1	1
hava (cisim)	17	10	vicdansız	1	1
hava (meteorolojide)	6	4	viraj	1	1
hava alanı	1	1	virajlı	1	1
havasızlık	1	1	virüs	1	1

havuz	2	2	vites	1	1
hayal	10	5	vitrin	1	1
hayalî	2	1	volta	1	1
hayat	116	48	vurduğu	1	1
hayat tarzı	1	1	vurdumduymaz	1	1
haydi	1	1	vurgulamak	2	2
hayır (iyilik)	3	2	vurma	1	1
hayır (ünlem)	2	2	vurmak	3	3
hayırsever	1	1	vuruş	1	1
hayran (sıfat)	1	1	Y	Kaç Defa	Kaç Kişi
haysiyet	1	1		Kullanıldı?	Kullandı?
hayvan	42	12			
hazine	4	1	ya	15	8
haziran	2	1	yabancı	2	2
hazırlamak	2	2	yabancı dil	1	1
hazırlanmak	1	1	yağma (eylem)	1	1
hazırlık	2	2	yağmak	1	1
hedef	5	3	yağmur	4	3
hediye	12	4	yakın (dost, akraba)	6	4
hele	1	1	yakın (uzak D.)	8	5
hem	25	12	yaklaşık	2	2
hemen	10	5	yaklaşma	1	1
hemen hemen	1	1	yaklaşmak	2	2
henüz	1	1	yalan	3	1
hep	19	16	yalancı	2	2
hepsi	9	6	yalnız	5	5
her	86	43	yalnızca	5	3
her biri	4	4	yalnızlık	1	1
her gün	13	10	yan	20	14
her hâlde	1	1	yanan	3	1

her ne kadar	4	2	yandıkça	1	1
her zaman	34	15	yangın	4	2
herhangi bir	2	2	yani	25	21
herkes	44	29	yanı sıra	4	4
heyecan	2	2	yanıldığı	1	1
heyecanlı	2	2	yanılma	2	2
heyelân	1	1	yanılmak	2	1
heykel	1	1	yanıltan	1	1
heykeltraş	1	1	yanıltma	1	1
heykeltraşlık	1	1	yanıltmak	1	1
hırçın	1	1	yanında	5	5
hırçınlaşma	1	1	yanıtlamak	1	1
hırs	2	2	YANLIŞ	11	7
hırsız	1	1	yanlışlık	1	1
hırsızlık	1	1	yanlışlıkla	1	1
hırslanmak	1	1	yanmak	4	4
hışırıtı	1	1	yansıma	1	1
hız	2	2	yansımak	1	1
hızla	2	2	yansıtma	1	1
hızlandırmak	1	1	yansıtmak	4	3
hızlı	8	5	yapabilmek	11	9
hiç	9	7	yapacağı	5	5
hiç kimse	6	6	yapacak	1	1
hiçbir	31	23	yapan	10	6
hissetmek	6	4			
hitap etmek	1	1	yapı	5	3
hizmet	1	1	yapıcı	1	1
hizmetçi	3	1	yapılacak	1	1
hobi	2	1	yapılan	11	11
hoca (camide)	5	1	yapılış	1	1

hormonlu	2	1	yapılma	2	2
hormonsuz	1	1	yapılmak	10	6
horoz	2	1	yapımcı	1	1
hoş	5	2	yapıştırmak	1	1
hoşgörü	2	2	yapma	4	4
hoşnut olmak	1	1	yapmadan	1	1
hörgüç	1	1	yapmak	91	44
huy	4	2	yaprak	4	3
huzur (dirlik)	4	4	yaptığı	30	21
huzurlu	1	1	yaptırabilmek	1	1
hürriyet	2	2			
I	Kaç Defa	Kaç Kişi	yaptırdığı	1	1
	Kullanıldı?	Kullandı?	yaptırmak	3	2
			yara	2	2
ılık	1	1	yaralı	1	1
ırk	1	1	yaramak	8	6
ırmak	2	1	yarar	8	7
ısı	2	2	yararlanma	2	2
ısınmak	1	1	yararlı	6	5
ısıtan	1	1	yararlı olmak	1	1
ıslak	1	1	yaratma	1	1
ısrar etmek	2	1	yaratmak	2	2
ısrarlı	1	1	yarattığı	1	1
ışık	10	7	yarayan	1	1
ışıksız	1	1	yardım	12	8
ışıl ışıl	1	1	yardım etmek	11	6
İ	Kaç Defa	Kaç Kişi	yardımcı	4	3
	Kullanıldı?	Kullandı?	yardımcı olmak	6	4
ibadet	1	1	yardımlaşınca	1	1
ibaret	1	1	yardımlaşma	2	1

icat	5	1	yardımlaşmak	3	1
icat etmek	2	1	yardımsever	1	1
iç	33	19	yardımseverlik	1	1
iç içe	3	2	yarı	5	3
iç yüz	1	1	yarın (ertesi gün)	1	1
içebilmek	1	1	yarın (gelecek)	1	1
içecek	3	3	yarış	6	2
içeren	1	1	yarışçı	1	1
içeri	2	2	yarışma	5	4
içerik	1	1	yarıştıracak	1	1
içerisi	1	1	yarıştırmak	1	1
içermek	1	1	yastık	2	1
içilip	1	1	yaş (taze)	1	1
için	178	46	yaş (yıl birimi)	15	10
içinde	20	16	yaşadığı	19	14
içki	2	2	yaşam	45	25
içkili	2	2	yaşam biçimi	1	1
içme suyu	1	1	yaşam koşulları	2	2
içmek	11	7	yaşam öyküsü	1	1
içtiği	2	2	yaşama	21	10
idam	1	1	yaşamak	40	22
idare etmek	1	1	yaşanan	2	2
iddia	2	2	yaşanılası	1	1
ideal	5	3	yaşanmak	1	1
idealist	3	1	yaşantı	10	5
idi	1	1	yaşatmak	5	4
ifade etmek	2	2	yaşayabilmek	3	3
ihlâl etmek	2	2	yaşayacak	1	1
ihtimal	1	1	yaşayan	8	6
ihtiyaç	16	11	yaşayarak	4	1

iken	1	1	yaşayış	2	1
iki	26	21	yaşlandığı	2	1
ikinci	3	3	yaşlanmak	1	1
ikna	1	1	yaşlı (ihtiyar)	3	2
ikna etmek	2	2	yatak (eşya)	5	3
ilaç	1	1	yatalak	1	1
ilaçlı	1	1	yatan	2	2
ilân edilmek	2	2	yatırım	4	2
ilân etmek	1	1	yatmak	3	3
ilçe	1	1	yavaş yavaş	1	1
ile	26	20	yavaşça	3	2
ilerde	3	3	yavru	22	4
ileri	6	6	yay (eğri çizgi)	1	1
ileride	6	5	yay (okçulukta)	1	1
ilerlemek	8	7	yaya	1	1
ilerleten	2	1	yaydığı	1	1
iletişim	8	4	yaygın	6	3
ilgi	3	3	yayımlama	1	1
ilgilendiği	1	1	yayımlanan	4	3
ilgilendirmek	1	1	yayımlandığı	1	1
ilgilenme	1	1	yayın	3	3
ilgilenmek	2	2	yaymak	1	1
ilgili	7	4	yaz	7	3
ilişki	3	2	yaz dönemi	1	1
ilk	19	11	yazan	1	1
ilk önce	8	7	yazar	1	1
ilkbahar	9	2	yazarak	1	1
ilke	1	1	yazdığı	1	1
ilkokul	6	3	yazı	3	3
illet olmak	1	1	yazık	2	2

imkân	2	2	yazın (mevsim)	4	2
imkânsız	3	2	yazışmak	1	1
in	2	1	yazma (eylem)	3	3
inadına	1	1	yazmak	3	3
inanç	1	1	yedi	2	2
inandığı	1	1	yediği	1	1
inandırmak	1	1	yedikçe	1	1
inanma	1	1	yedinci	1	1
inanmak	3	2	yedirmek	1	1
ince	2	2	yeğ	2	1
indirilme	1	1	yem	3	1
indirilmek	1	1	yeme	2	2
indirmek	2	2	yemek (eylem)	11	8
inek	1	1	yemek (yiyecek)	7	4
iniş	1	1	yeni	25	16
inme (eylem)	1	1	yeni yeni	1	1
inmek	4	3	yeniden	3	3
insan	353	65	yenildiği	1	1
insanî	1	1	yenilenme	1	1
insanlık	5	3	yenilme	1	1
insanlık hâli	1	1	yenme (gâlip gelme)	1	1
insanoğlu	3	3	yer (ayakla basılan taban)	21	10
inşallah	2	2	yer (durum, vaziyet, konum)	9	4
irade	1	1	yer (görev, makam)	4	4
irdelemek	1	1	yer (mahâl, mekân)	61	35
ise	46	24	yer (sandalye)	1	1
isim	1	1	yer (toprak)	2	2
istatistik	1	1	yer altı	1	1

istediği	26	15	yer sarsıntısı	1	1
istek	6	6	yerinde	1	1
isteme	2	2	yerine	9	9
istemek	62	37	yerleşim	1	1
istenen	1	1	yerleşme	1	1
ister istemez	1	1	yerleşmek	1	1
isteyen	2	2	yeryüzü	3	3
isteyerek	1	1	yeşerme	1	1
isteyince	2	2	yeşertmek	1	1
isteyip	1	1	yeşil	7	7
istifa	1	1	yeşillik	9	4
iş	31	18	yetenek	3	3
iş alanı	1	1	yetenekli	2	1
iş güç sahibi	2	2	yeter	3	3
iş yeri	5	4	yeterli	6	4
işe yarar	1	1	yetersiz	2	1
işgal etmek	2	2	yetim	1	1
işkence (bedensel eziyet)	1	1	yetinmek	1	1
işleme	1	1	yetişen	1	1
işlemek	1	1	yetişkin	4	3
işsiz güçsüz	1	1	yetişme	1	1
işsizlik	1	1	yetişmek	2	2
işte	16	11	yetişmiş	1	1
itaat etmek	2	1	yetiştirdiği	1	1
itebilmek	1	1	yetiştirdiği	1	1
itibaren	1	1	yetiştirip	1	1
itip	1	1	yetiştirmek	1	1
itiyat	1	1	yetmek	3	3
itmek	1	1	yetmiş	1	1

ivme	1	1	yıkamak	1	1
iyi	85	40	yıkık	1	1
iyi gün	1	1	yıkım (felâket)	1	1
iyice	1	1	yıl	15	10
iyileşip	1	1	yılan (hayvan)	5	4
iyileştirmek	1	1	yıldız (şekil)	1	1
iyilik	10	5	yıllarca	1	1
iyilikçi	1	1	yılmak	1	1
iz	1	1	yine	14	10
izin	9	7	yirmi	7	4
izlediği	4	3	yırtabilmek	1	1
izlemek	6	4	yitirmek	1	1
izletmek	1	1	yiyecek	4	3
izleyerek	2	1	yiyecek	1	1
izmarit	1	1	yok	33	20
izzetinefis	3	1	yok etmek	6	6
	Kaç Defa	Kaç Kişi	yok etmek	6	6
	Kullanıldı?	Kullandı?	yok olmak	3	3
jeolojik	1	1	yoksa	4	4
jeopolitik	1	1	yoksul	1	1
jilet	1	1	yoksun	2	2
	Kaç Defa	Kaç Kişi	yol (çare, yöntem)	15	12
	Kullanıldı?	Kullandı?	yol (gaye, uğur, maksat)	3	32
kabartma	1	1	yol (ulaşımda)	27	9
kabuk	1	1	yolcu	2	1
kabul etmek	5	4	yolculuk	4	4
kabullenme	1	1	yollamak	2	1
kabullenmek	1	1	yorgunluk	1	1
kaç	3	2	yormak	1	1

kaçakçılık	1	1	yorulmak	1	1
kaçan	1	1	yön (açı, cihet)	8	5
kaçınmak	1	1	yön (taraf, yan)	3	3
kaçıp	1	1	yöneltmek	1	1
kaçmak	3	3	yönetim	1	1
kadar	62	37	yönetim biçimi	1	1
kadın	21	7	yönetme	1	1
kadınli	1	1	yönetmek	2	2
kafa	4	3	yönlendirme	1	1
kafeterya	1	1	yönlendirmek	3	3
kağıt	7	3	yöntem	1	1
kâhin	2	1	yukarı	2	2
kahraman	1	1	yumurta	8	3
kahvaltı	4	2	yumuşak (okşayıcı, tatlı)	1	1
kahve	1	1	yunus	1	1
kahvehane	1	1	yurt (vatan)	12	5
kalabilmek	1	1	yurttaş	2	2
kalan	5	4	yuttuğu	1	1
kaldırılma	1	1	yuva (ev)	2	1
kaldırmak	2	2	yuva (hayvanlar için)	5	3
kale (sporda)	3	1	yuvarlak	1	1
kalem	2	2	yuvarlanmak	1	1
kalın	1	1	yüce	5	4
kalıp	3	2	yüceltmek	1	1
kalıplaşmış	1	1	yük (ağır görev)	2	2
kalkan	1	1		5	5
(korunmalık)			yüksek		
kalkan (silah)	1	1	yükseklik	1	1
kalkınabilmek	1	1	yükselebilmek	1	1

kalkındırmak	1	1	yükselmek	2	2
kalkınma	6	2	yükseltmek	2	1
kalkınmak	2	1	yürüdüğü	1	1
kalkmak	8	6	yürüyen	1	1
kalmak	38	21	yürüyüş	1	1
kalp	5	4	yüz (sayı)	2	2
kalpli	1	1	yüz (vücutta)	1	1
kampanya	3	2	yüzden	29	22
kamyon	1	1	yüzlerce	1	1
kan	6	5	yüzmek	2	1
kan davası	1	1	yüzyıl	3	2
kanal (iletişim hattı)	3	1		Kaç Defa	Kaç Kişi
			Z		
kanat (hayvanlarda)	6	4		Kullanıldı?	Kullandı?
kanat (şefkat)	1	1			
kandırmak	2	2	zaman	116	46
kanıtlamak	2	2	zannetmek	1	1
kapabilmek	1	1	zarar	26	17
kapaklı	1	1	zararlı	2	2
kapandığı	1	1	zararsız	1	1
kapanınca	1	1	zaten	4	4
kapanmak	1	1	zavallı	1	1
kapatmak	2	2	zayıflatmak	1	1
kapı	8	2	zedelemek	1	1
kapılma	1	1	zehirli gaz	2	1
kapılmak	2	1	zekâ	2	1
kapkaç	1	1	zeki	2	2
kapmak	1	1	zelzele	1	1
kapsamak	1	1	zemin (fon)	1	1

kapsamlı	1	1	zengin (paralı)	4	4
kâr	1	1			
kara (renk)	6	3	zengin olmak	14	4
kara gün	2	1	zenginleştirmek	1	1
karakter	14	3	zerre	2	1
karanlık	5	3	zevk	2	2
karar	6	4	zevkli	2	2
kararlı	1	1	zincir	1	1
kararmak	4	3	zıt	1	1
kararsızlık	2	2	ziyaret etmek	1	1
karbondioksit	1	1	zor (güçlkle)	3	3
kardeş	4	3	zor (kolay D.)	6	6
kardeşlik	3	3	zor (sıkıntı)	4	4
karga	1	1	zorlamak	1	1
karın	5	3	zorlanma	1	1
karışıklık	1	1	zorlanmak	2	2
karışma	1	1	zorlaşmak	3	3
karışmak	1	1	zorluk	13	6
kariyer	1	1	zorunlu	5	3
karmaşık	1	1	zorunluluk	1	1
karşı	26	14	züğürt	1	1
karşı karşıya	2	2			
karşılamak	1	1			
karşılandığı	1	1			
karşılaşan	1	1			

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Muhammet Sani. **Türkçe Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Yeryüzü Yay. 2004
- Adalı, Oya. “Anadili Olarak Türkçe Öğretimi Üstüne”, **Türk Dili Dil Öğretim Özel Sayısı**, sayı:379-380, 1983, ss. 31-35.
- Ağca, Hüseyin. **Sözlü Anlatım**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 1999.
- Aksan, Doğan. **Her Yönüyle Dil**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1998.
- Arık, Alev. **Yaratıcılık**. Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.1987.
- Aydoğan Yasemin, Koçak Nurcan. “Okul Öncesi Dil Gelişimlerine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi”, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/aydogan-kocak.htm>
- Aygün, Mehmet. “Yabancı Dil Dersinde Sözcük Dağarcığını Geliştirme Teknikleri”, **Dil Dergisi**, sayı: 78, 1999, ss.5-16.
- Bağcı, Hasan. “Türkçe Öğretimi Bibliyografyası Yayınlandı”, **Türklük Bilimi Araştırmaları Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı**, sayı:13, 2003, ss.455-459.
- Budak, Yusuf. “Sözcük Öğretimi ve Sözlüğün İşlevi”, **Dil Dergisi**, sayı: 92, 2000, ss. 19-26.
- Büyük Larousse**. İstanbul: 1986.
- Cemiloğlu, Mustafa. “İlköğretim Okullarının Türkçe Derslerinde Sözcük Öğretimi Ve Türkçe Kitaplarındaki Söz Değerleri Üzerine Bir İnceleme”, **Uludağ Üniversitesi I. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu**, Bursa:1994, ss.207-218.
- Çetinkaya, Zeynep. “İlköğretim İkinci Kademe Altıncı Sınıfta Ana Diline Ait Sözcüklerin Öğrenilmesi ve Kavranılmasına İlişkin Bir Araştırma”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 2002,
- Çiftçi, Musa. “Bir Grup Yüksek Öğrenim Öğrencisi Üzerinde Kelime Serveti Araştırması”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 1991.
- Çiftçi, Musa. “Türkçe Öğretiminde Temel İlkeler”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, sayı:1, 1998, ss.59-71.

- Demirel, Özcan. **İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1999.
- Demirel, Özcan. **Yabancı Dil Öğretimi (İlkeler, Yöntemler, Teknikler)**, Ankara: Usem Yayınları, 1990.
- Deniz, Kemallettin. “Yazılı Anlatım Becerileri Bakımından Köy ve Kent Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Durumu”, **Türklük Bilimi Araştırmaları Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı**, sayı:13, 2003, ss.231-255.
- Doğan, Yusuf. “Türkçe Öğretmenliği Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Ve Yazma Becerileri”, **Türklük Bilimi Araştırmaları Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı**, sayı:13, 2003, ss.181-201.
- Ergenç, İclal. “Türkiye’deki Anadili Sorunu”, **Dil Dergisi**, Kasım 1994, ss. 12-15.
- Ergin, Muharrem, “Türkçe ve Dilbilgisi Öğretimi”, **Türk Dili İÇİN-1**. Ankara: TKAE Yay.1966.
- Erkan, Ahu Gökdemir. “Dört Temel Dil Becerisi Üzerine”, **Dil Dergisi**, sayı: 76, 1999, ss. 50-63.
- Ertuğrul, Halit. **Genel Öğretim Metotları**, Tokat: 1998.
- Göğüş, Beşir. **Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi**, Ankara: Gül Yayınevi, 1978.
- Göğüş, Beşir. “Anadili Eğitim Programlarının Niteliği”, **Türk Dili Dil Öğretim Özel Sayısı**, sayı:379-380, 1983, ss. 41-48.
- Göker, Osman. **Uygulamalı Türkçe Bilgileri 1**. Ankara: MEB Yayınları, 2001.
- Göz, İlyas. **Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü**. Ankara: TDK Yayınları, 2003.
- Gülensoy, Tuncer. “Anlatım Ve Çeşitli Anlatım Bozuklukları”, **Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri**. Ankara:Yargı Yayınevi, 2003.
- Güleryüz, Hasan. **Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme**. Ankara: Pegem Yayınları, 2001.
- Güler, Hasan. “Okuduğunu Anlama İle Sözcük Bilgisi Arasındaki İlişkiler”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 1999.

- Güzel, Abdurrahman. “Eğitim Fakültelerinde Türkçe Öğretmenliği Bölümünün Kuruluşu ve Hedefleri”, **Türklük Bilimi Araştırmaları Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı**, sayı:13, 2003, ss. 7-17.
- Hacıeminoğlu, Necmettin. “Dil Üzerine Düşünceler” **Türk Dili İçin-3**, Ankara:TKAE Yay. 1966.
- Hacıeminoğlu, Necmettin. “Okullardaki Millî Kültür Ve Millî Dil”, **Türk Dili İçin-2**. Ankara: TKAE Yay. 1966.
- Hacıeminoğlu, Necmettin. “Millî Eğitim Bakanlığının Dil Politikası”, **Türk Dili İçin-1**, Ankara: TKAE Yay. 1966.
- İlköğretim Okulu Türkçe Dersi Öğretim Programı, **Tebliğler Dergisi**, C.62, sayı: 2504, 1999.
- İmlâ Kılavuzu**. TDK Yayınları, Ankara: 2000.
- Karakuş, İdris. “Çocukta Dil Gelişimi”, **Türk Dili**, sayı:544, 1997, ss.372-379.
- Karakuş, İdris. **Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi (Öğretmen El Kitabı)**, Ankara: Sistem Ofset Yayınları, 2000.
- Karakuş, İdris. “Dil Öğretiminin Biyo-Psiko-Sosyolojik Boyutları”, **Türk Dili**, sayı:607, 2002, ss.230-238.
- Koçak, “Hikmet. Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Kelime Hazinesi İle İlgili Bir Araştırma”.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara, 1999.
- Kurudayıoğlu, Mehmet. “Konuşma Eğitimi ve Konuşma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlikler”, **Türklük Bilimi Araştırmaları Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı**, sayı:13, 2003, ss. 287-309.
- Küçük, Salim. “Türkçenin Eğitimi ve Öğretiminde Yaratıcılık Çalışmaları”, **Türk Dili**, sayı: 607, 2002, ss. 247-256.
- Özbay, Murat. “Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi”, **Türk Dili**, sayı: 602, 2002, ss. 112-120.
- Özdemir, Emin. **İlkokul Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretim Kılavuzu**. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1987.
- Özdoğan, Nüvit. **Türkçemiz**. İstanbul: Gün Matbaası, 1958.

- Pehlivan, Ahmet. “Türkçe Kitaplarında Sözcük Dağarcığını Geliştirme Sorunu Ve Çözüm Yolları”, **Dil Dergisi**, sayı: 122, 2003, ss. 84-93.
- Şimşek, Rasim. “Çağdaş Eğitimde Anadilinin Yeri”, **Türk Dili Dil Öğretimi Özel Sayısı**, sayı: 379-380,1983, ss.31-35.
- Temizkan, Mehmet. “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarının Dil Gelişimi Bakımından İncelenmesi”, **Türklük Bilimi Araştırmaları Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı**, sayı:13, 2003, ss.219-232.
- Temizyürek, Fahri. “Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Önemi”, **Türklük Bilimi Araştırmaları, Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı**, sayı: 13, 2003, ss. 161-167.
- Tosunoğlu, Mesiha. “İlköğretim Okuluna Başlayan Öğrencilerin Okuma-Yazmayı Öğrenmeden Önceki Kelime Serveti Üzerine Bir Araştırma”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 1998.
- Tural, Sadık. **Sorulara Cevaplarla Kültür, Edebiyat, Dil**. Ankara: Ecdâd Yayınları, 1992.
- Tural, Sadık. “Türk Dili Konusunda Duyarlı Olmak”, **Türk Dili**, sayı:526, 1995, ss. 1067-1071.
- Tural, Sadık. **Edebiyat Bilimine Katkıları**. Ankara: Ecdâd Yayınları, 1993.
- Türkçe Sözlük 1-2**. Ankara: TDK Yayınları, 1998.
- Yalçın, Alemdar. **Türkçe Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Akçağ Yayınları, 2002.
- Yangın, Banu. **İlköğretimde Türkçe Öğretimi**. Ankara: MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, 1999.
- Yıldız, Cemal. “Ana Dili Öğretiminin Temel İlkelerine Karşılaştırmalı Bir Bakış”, **Dil Dergisi**, sayı:120, 2003, ss.5-21.
- Yılmaz, Hayati. “İlkokul Beşinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Kelime Ve Cümle Kadrosu”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 1996.

Yurtsever, Müge. “Beş-Altı Yaş Çocukların Kelime Dağarcığı Gelişimine Ana Dili Eğitim Programının Etkisi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 1991.

Ek 1:

Sevgili öğrenciler,

Lütfen sizden istenen bilgileri eksiksiz olarak doldurunuz. Anlamadığınız soruları öğretmeninize sorunuz.

* Size en uygun seçenekleri (**X**) ile işareti ile işaretleyiniz.

* Noktalarla gösterilen yerlere sizin için en uygun cevapları yazınız.

BAŞARI SİZİNLE BAŞARISIZLIK KENDİ HÂLİNDE KALSIN!

ADI:

SOYADI:

SINIF:

NUMARA:

OKUL:

1. Cinsiyetiniz:

E () K ()

2. Yaşınız:

.....

3. Babanızın mesleği:

.....

4. Annenizin mesleği:

.....

5. Babanızın öğrenim durumu:

Okula gitmemiş ()

İlkokul mezunu ()

Ortaokul mezunu ()

Lise mezunu ()

Üniversite mezunu ()

6. Annenizin öğrenim durumu:

Okula gitmemiş ()
 İlkokul mezunu ()
 Ortaokul mezunu ()
 Lise mezunu ()
 Üniversite mezunu ()

7. İlkokulu nerede bitirdiniz?

Köy () Kasaba () Şehir merkezi ()

8. Bu okula hangi okuldan geldiniz? (Okul değiştirmediyse cevaplamayınız.)

.....

9. Ailenizin bir aylık geliri ne kadar?

Asgari ücret ()
 500 milyon – 700 milyon arası ()
 800 milyon – 1 milyar arası ()
 1 milyar- 1,5 milyar arası ()
 Daha fazla ()

10. Evde derslerinize yardımcı olan kimse var mı?

VAR () YOK ()

11. Özel ders alıyor musunuz?

EVET () HAYIR ()

12. Dershaneye gidiyor musunuz?

EVET () HAYIR ()

13. Bir ayda kaç tane kitap okuyorsunuz?

Kitap okumuyorum () 1 () 2 () 3 () Daha fazla ()

**14. Sürekli takip ettiğiniz çocuk dergisi veya dergilerini yazınız.
(Okuduğunuz, takip ettiğiniz dergi yoksa boş bırakın.)**

.....

.....

...

15. Televizyonda en çok hangi programları seyrediyorsunuz?

Çizgi filmler ()
 Diziler ve sinemalar ()
 Haberler ()
 Tartışma programları ()
 Belgesel ()

16. Televizyonda en fazla seyrettiğiniz 5 programın adını yazınız?

.....

..

.....

.

17. Bilgisayarınız var mı ?

VAR () YOK ()

18. Bilgisayarınızın internet bağlantısı var mı ?

VAR () YOK ()

19. İnternette faydalaniyor musunuz?

EVET () HAYIR ()

20. İlkokula başlamadan önce kreşe veya anasınıfına gittiniz mi?

EVET () HAYIR ()

21. En sevdiğiniz ders:

.....

22. Okul dışında kimlerle vakit geçiriyorsunuz?

.....

.....

23. Okul dışında nerelerde vakit geçiriyorsunuz?

.....

.....

24. Tiyatroya gider misiniz?

EVET () HAYIR ()

25. Hangi sıklıklarla tiyatroya gidersiniz?

Bir veya iki ayda bir defa ()

Üç veya altı ayda bir defa ()

Yılda bir defa ()

Hiçbir zaman gitmem ()

26. Sinemaya gider misiniz?

EVET () HAYIR ()

27. Hangi sıklıklarla sinemaya gidersiniz?

- Bir veya iki ayda bir defa ()
Üç veya altı ayda bir defa ()
Yılda bir defa ()
Hiçbir zaman gitmem ()

